

Θέματα Αναπηρίας

08

«Η ΑΝΑΠΗΡΙΑ ΣΤΟ ΑΠΟΣΠΑΣΜΑ» Διακήρυξη της Εθνικής Συνομοσπονδίας Ατόμων με Αναπηρία στο πλαίσιο της 3ης Δεκεμβρίου - Εθνική Ημέρα Ατόμων με Αναπηρία

15

Συνέντευξη με τον καθηγητή Γεράσιμο Κουζέλη Άτομα με Αναπηρία και Ανθρώπινα Δικαιώματα

34

Ισχυρές δεσμεύσεις από τους ηγέτες Ε.Ε. στο αναπηρικό κίνημα

Αφιέρωμα:

Η ψυχική αναπηρία
στο προσκήνιο:
Ένα πρωτοπόρο
πρόγραμμα σε κίνηση

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΤΕΥΧΟΣ 26
Αύγουστος - Σεπτέμβριος - Οκτώβριος
ΑΘΗΝΑ 2011

Ιδιοκτησία:

Εθνική Συνομοσπονδία Ατόμων
με Αναπηρία Ε.Σ.Α.μεΑ.

Εκδότης:

Βαρδακαστώνης Γιάννης
Πρόεδρος Ε.Σ.Α.μεΑ.

Διευθύντρια: Χατζηπέτρου Ανθή

Αρχισυντάκτρια: Κατσάνη Τάνια

Σελιδοποίηση - Διαχωρισμοί - Φιλμς:
ΑΠΕΙΚΟΝΙΣΗ 210 6006430-1

Εκτύπωση: ΔΕΣΜΟΣ 210 6644156

Γραφεία Ε.Σ.Α.μεΑ.:

Εθ. Βενιζέλου 236,
163 41 Ηλίουπολη, Αθήνα
Τηλ. 210 9949837
Fax: 210 5238967
E-mail: esaea@otenet.gr
<http://www.esaea.gr>

Εκδίδεται σε 7.500 αντίτυπα
και διανέμεται δωρεάν.

Σε περίπτωση αναδημοσίευσης
παρακαλούμε να αναφέρετε
ως πηγή το «Θέματα Αναπηρίας».

Τα ενυπόγραφα άρθρα δεν εκφράζουν
υποχρεωτικά τις απόψεις της Ε.Σ.Α.μεΑ.

editorial

03

ανάλυση

Ενιαίος Κανονισμός Παροχών του
Εθνικού Οργανισμού Παροχής
Υπηρεσιών Υγείας

04

θέσεις

«Η ΑΝΑΠΗΡΙΑ ΣΤΟ ΑΠΟΣΠΑΣΜΑ»
Διακήρυξη της Εθνικής Συνομοσπονδίας
Ατόμων με Αναπηρία στο πλαίσιο
της 3ης Δεκεμβρη

08

βήμα

Νομαρχιακός Σύλλογος ΑμεΑ
Ν. Καβάλας

12

συνέντευξη

Συνέντευξη με τον καθηγητή
Γεράσιμο Κουζέλη

15

αφιέρωμα

Η ψυχική αναπηρία στο προσκήνιο:
Ένα πρωτοπόρο πρόγραμμα σε κίνηση

20

«Εφυγε» από κοντά μας
ο Κωνσταντίνος Τερζής

23

παρουσίαση

3ο Συνέδριο του Economist για την
Εταιρική Κοινωνική Ευθύνη Άτομα με
αναπηρία και το δικαίωμα στην ένταξη

26

Ανεπανάληπτη ελληνική επιτυχία
στο Παγκόσμιο Κύπελλο Μπότσια

30

3η Δεκεμβρη: Εθνική Ημέρα
Ατόμων με Αναπηρία

32

ευρωπαϊκά

Ισχυρές δεσμεύσεις από τους ηγέτες
της ΕΕ στο αναπηρικό κίνημα

34

παρεμβάσεις

36

Ιωάννης Βαρδακαστάνης
Πρόεδρος Ε.Σ.Α.μεΑ.

Στο πλαίσιο της φετινής 3ης Δεκέμβρη Εθνικής Ημέρας Ατόμων με Αναπηρία, η Διακήρυξη του αναπηρικού κινήματος με τίτλο «Η ΑΝΑΠΗΡΙΑ ΣΤΟ ΑΠΟΣΠΑΣΜΑ» παρουσιάζει την τραγική θέση στην οποία έχουμε περιέλθει εξαιτίας της εντεινόμενης οικονομικής κρίσης και το αίτημα για θωράκιση των ατόμων με αναπηρία και των οικογενειών τους από την ανεργία, τη φτώχεια και τον κοινωνικό αποκλεισμό μέσω της εφαρμογής συγκεκριμένων μέτρων προστασίας.

Στο τεύχος που κρατάτε στα χέρια σας θα έχετε την ευκαιρία να ενημερωθείτε για τον Ενιαίο Κανονισμό Παροχών του Εθνικού Οργανισμού Παροχής Υπηρεσιών Υγείας, ο οποίος, στην παρούσα οικονομική συγκυρία, θα έπρεπε να λαμβάνει μέτρα και πολιτικές εισοδηματικής και κοινωνικής προστασίας των ατόμων με αναπηρία και χρόνιες παθήσεις. Δυστυχώς, διαπιστώνουμε ότι ο εν λόγω Κανονισμός χρησιμοποιείται ως ένα ακόμη εργαλείο μείωσης κοινωνικών παροχών, με απώτερο στόχο τη μείωση των δημοσιονομικών δαπανών του τομέα υγείας.

Στο τεύχος αυτό έχουμε την τιμή να φιλοξενούμε τη συνέντευξη του καθηγητή Επιστημολογίας και Κοινωνιολογίας της Γνώσης Γεράσιμου Κουζέλη, με θέμα ανθρώπινα δικαιώματα και άτομα με αναπηρία, ο οποίος δηλώνει ότι «είναι σαφές ότι τα δικαιώματα παραμένουν απλώς «κενά γράμματα» όταν δεν εξασφαλίζονται οι όροι άσκησης τους - κι αυτό είναι, ειδικά στην Ελλάδα, το σνηθέστερο πρόβλημα.».

Τα δικαιώματα των ατόμων με αναπηρία τέθηκαν στο επίκεντρο και του 3ου Συνεδρίου του Economist για την Εταιρική Κοινωνική Ευθύνη, κατά τη διάρκεια του οποίου συζητήθηκαν θέματα απασχόλησης και κοινωνικής ασφάλισης εν μέσω κρίσης, ο ρόλος του «Καλλικράτη» και της Τοπικής Αυτοδιοίκησης, οι ευκαιρίες μέσα από τις νέες τεχνολογίες, η πρόσβαση των ατόμων με αναπηρία σε υπηρεσίες.

Επίσης, τα δικαιώματα των ατόμων με αναπηρία τέθηκαν και στο τραπέζι της 1ης Συνάντησης Κορυφής του ευρωπαϊκού αναπηρικού κινήματος με τους Χ. Μπαρόζο, Γ. Μπούζεκ & Χ. Βαν Ρομπάι, η οποία αφορούσε στο πως θα βελτιωθεί η ζωή των 80 εκατομμυρίων ευρωπαίων με αναπηρία και πως θα διασφαλιστούν τα ανθρώπινα δικαιώματά τους και η ελεύθερη διακίνηση τους.

Τέλος, στο αφιέρωμα του τεύχους αυτού παρουσιάζεται το έργο «Ενδυνάμωση της Συλλογικής Έκφρασης και της Συνηγορίας των Ατόμων με Ψυχική Αναπηρία» που υλοποιεί η Ε.Σ.Α.μεΑ. στο πλαίσιο του Ε.Π. «Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού». Στο πλαίσιο του έργου αυτού περιλαμβάνονται δράσεις ενδυνάμωσης και υποστήριξης του κινήματος των ατόμων με ψυχική αναπηρία. Η ενδυνάμωση των ατόμων με ψυχική αναπηρία σημαίνει μεταβίβαση ισχύος, δικαιοδοσία και αποτελεσματική παρέμβαση ή, με διαφορετικά λόγια, ενίσχυση της αυτονομίας.

Καλή ανάγνωση.
Ιωάννης Βαρδακαστάνης
Πρόεδρος Ε.Σ.Α.μεΑ.

Ενιαίος Κανονισμός Παροχών του Εθνικού Οργανισμού Παροχής Υπηρεσιών Υγείας

Ο Εθνικός Οργανισμός Παροχών Υπηρεσιών Υγείας, γνωστός πλέον ως Ε.Ο.Π.Υ.Υ., συστήθηκε με το ν. 3918/2011 και αποτελεί τον Οργανισμό στον οποίο μεταφέρονται και εντάσσονται ως υπηρεσίες, αρμοδιότητες και προσωπικό οι Κλάδοι Υγείας των τεσσάρων μεγαλύτερων ασφαλιστικών ταμείων της χώρας: ΙΚΑ, ΟΠΑΔ, ΟΑΕΕ και ΟΓΑ. Σε αυτό τον Οργανισμό μεταφέρονται και όλες οι μονάδες υγείας, οι υπηρεσίες και ο εξοπλισμός των ανωτέρω ασφαλιστικών ταμείων, όπως είναι τα ιατρεία του ΙΚΑ, διαγνωστικά εργαστήρια και όλες οι υπηρεσίες που διατίθενται μέχρι σήμερα στους ασφαλισμένους τους.

Ο Ε.Ο.Π.Υ.Υ. διοικείται από τον Πρόεδρο και τα μέλη του Διοικητικού του Συμβουλίου, στο οποίο μετέχουν οι Πρόεδροι των επιμέρους Ασφαλιστικών Οργανισμών, και εκπρόσωπος από τις Οργανώσεις: εργοδοτών, ασφαλισμένων, συνταξιούχων, φαρμακοποιών και ατόμων με αναπηρία. Ο εκπρόσω-

πος των ατόμων με αναπηρία ορίζεται από την Ε.Σ.Α.μεΑ.

Τι αλλάζει στην καθημερινή ζωή των ασφαλισμένων

Οι ασφαλισμένοι ΙΚΑ, ΟΓΑ, ΟΑΕΕ και ΟΠΑΔ, από 1ης Ιανουαρίου 2012 θα επιλέγουν από ενιαίο κατάλογο τους ιατρούς που επιθυμούν. Οι ιατροί, ο αριθμός των οποίων αποφασίζεται από το Δ.Σ. του Ε.Ο.Π.Υ.Υ., θα έχουν σύμβαση αποκλειστικά με τον Ε.Ο.Π.Υ.Υ. ο οποίος θα παρέχει τις υπηρεσίες του σε 9.000.000 ασφαλισμένους.

Στην πράξη αυτό σημαίνει ότι οι ασφαλισμένοι ΙΚΑ, ΟΠΑΔ, ΟΑΕΕ και ΟΓΑ επιλέγουν από έναν ενιαίο κατάλογο ιατρών, που διατηρούν ενιαίο συνταγολόγιο. Η συνταγογράφηση, σύμφωνα με το μεγαλεπήβολο σχέδιο της ένωσης των τεσσάρων υγειονομικών κλάδων, θα καταστεί ηλεκτρονική

με απώτερο στόχο τον έλεγχο της ανεξέλεγκτης συνταγογράφησης.

Οι Διευθύνσεις του Ε.Ο.Π.Υ.Υ. θα στεγάζονται σε ενιαίο μέρος σύμφωνα με το οργανόγραμμα που εγκρίθηκε από το Διοικητικό Συμβούλιο του Οργανισμού. Η απουσία πρόβλεψης για τη σύσταση Διεύθυνσης Αναπηρίας και Χρόνιας Πάθησης από το οργανόγραμμα του Ε.Ο.Π.Υ.Υ. εντοπίστηκε από την Ε.Σ.Α.μεΑ., η οποία, δια μέσω του εκπροσώπου της, ζήτησε τον σχεδιασμό και τη στελέχωση της ανωτέρω Διεύθυνσης.

Ενιαίος Κανονισμός Παροχών Υπηρεσιών Υγείας για όλους τους ασφαλισμένους

Ο Ε.Ο.Π.Υ.Υ. - όπως ορίζει η κείμενη νομοθεσία - εφαρμόζει ενιαίο Κανονισμό Παροχών Υπηρεσιών Υγείας, ο οποίος συντάσσεται από το Συντονιστικό Συμβούλιο Παροχών Υγείας (ΣΥΣΠΥ), και

τελεί υπό την ευθύνη της πολιτικής ηγεσίας του Υπουργείου Εργασίας. Το Δ.Σ. του Ε.Ο.Π.Υ.Υ. γνωμοδοτεί επί αυτού του Κανονισμού προς τον αρμόδιο Υπουργό Εργασίας, και στη συνέχεια ο ενιαίος Κανονισμός Παροχών Υπηρεσιών Υγείας δημοσιεύεται σε ΦΕΚ. Σύμφωνα λοιπόν με αυτό τον Κανονισμό, ο οποίος δημοσιεύτηκε στο ΦΕΚ 2456/Τ.Β'/3.11.2011, ο Ε.Ο.Π.Υ.Υ. καθορίζει παροχές υγείας σε είδος, έκταση και ύψος. Επίσης, οι διαδικασίες και ο τρόπος χορήγησης των παροχών είναι ενιαίες προς τους ασφαλισμένους του, επιδιώκοντας να εξασφαλίσει την ισότιμη πρόσβαση των ασφαλισμένων στο σύστημα της ιατροφαρμακευτικής περίθαλψης.

Ενιαίος Κανονισμός Παροχών Υπηρεσιών Υγείας: Διαχρονικό αίτημα του αναπηρικού κινήματος

Η διαμόρφωση ενός ενιαίου Κανονισμού Παροχών Υπηρεσιών Υγείας αποτελούσε πάγιο και διαχρονικό αίτημα του αναπηρικού κινήματος, αφού οι επιμέρους Κανονισμοί Παροχών των ασφαλιστικών ταμείων δημιουργούσαν ανισότητες μεταξύ των ασφαλισμένων. Είναι γνωστό ότι το είδος και ύψος των παροχών που χορηγούσαν τα ασφαλιστικά ταμεία δημιουργούσε ανισότητες ακόμη και μεταξύ των ασφαλισμένων που ανήκαν στην ίδια κατηγορία αναπηρίας.

Ως παράδειγμα αναφέρουμε το επίδομα αεροθεραπείας των νεφροπαθών, το οποίο δεν χορηγούνταν από όλα τα μεγάλα ασφαλιστικά ταμεία ή τη χορηγούμενη

ποσότητα ταινιών μέτρησης σακχάρου και το ύψος της αποδοτέας τιμής, η οποία διέφερε από ασφαλιστικό σε ασφαλιστικό ταμείο. Επίσης, σημαντικές διαφορές συναντούσαμε και στο ύψος και στη διαδικασία χορήγησης θεραπευτικών πράξεων αποκατάστασης όπως φυσικοθεραπείες, εργοθεραπείες ή στη χορήγηση θεραπευτικών πράξεων που συνιστούν την ειδική αγωγή σε άτομα με νοητική αναπηρία, σύνδρομο down, αυτισμό κ.λπ.

Για την εξάλειψη, λοιπόν, αυτών των διαφορών, που οδηγούσαν πολλές φορές σε κραυγαλέες ανισότητες, η Ε.Σ.Α.μεΑ. ζητούσε έναν ενιαίο Κανονισμό Παροχών Υγείας, ο οποίος θα εξασφάλιζε τη δωρεάν και καθολική πρόσβαση των ασφαλισμένων ατόμων με αναπηρία και χρόνιες παθήσεις σε κάθε είδους φαρμακευτική, θεραπευτική αγωγή, σε όλες τις αναγκαίες και επιστημονικά ενδεδειγμένες ιατρικές και παρακλινικές πράξεις, καθώς και σε όλα τα θεραπευτικά μέσα-προθέσεις για την αποκατάστασή τους και τα τεχνικά μέσα υγείας για την αυτονομία και λειτουργικότητα των ατόμων με αισθητηριακές αναπηρίες (τυφλοί – κωφοί).

Τι ισχύει με τον παρόντα Ενιαίο Κανονισμό Παροχών Υπηρεσιών Υγείας

Ο ενιαίος Κανονισμός Παροχών Υγείας του Ε.Ο.Π.Υ.Υ. στα 25 άρθρα του προβλέπει την παροχή πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας φροντίδας υγείας, φαρμακευτικής περίθαλψης, πρόληψης, διάγνωσης, θεραπείας και αποκατάστασης της νόσου, οδοντιατρι-

κής περίθαλψης στους άμεσα και έμμεσα ασφαλισμένους εντός των δομών του Οργανισμού, στα Δημόσια Νοσοκομεία, Κέντρα Αποθεραπείας Αποκατάστασης, συμβεβλημένες Ιδιωτικές Κλινικές και εν' γενέει σε όλους τους φορείς πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας, όπως αυτοί καθορίζονται στο **άρθρο 2** του Κανονισμού.

Στο **άρθρο 3** ορίζονται οι δικαιούχοι ασφάλισης. Μεταξύ άλλων, αναφέρεται ότι τα τέκνα των άμεσα ασφαλισμένων που έχουν ποσοστό αναπηρίας 67% και άνω διατηρούν το δικαίωμα της έμμεσης ασφάλισής τους ακόμα και εάν εργάζονται ή απασχολούνται.

Με το **άρθρο 7** ορίζεται ρητά ότι η ιατρική επίσκεψη σε ιατρούς μη συμβεβλημένους με τον Οργανισμό δεν αποζημιώνεται.

Ομοίως, με το **άρθρο 8** ορίζεται ρητά ότι δεν αποζημιώνονται οι εξετάσεις που διενεργούνται σε μη συμβεβλημένα εργαστήρια. Επίσης, στο άρθρο 8 καθορίζονται οι όροι και οι προϋποθέσεις παραπομπής των ασφαλισμένων σε παρακλινικές εξετάσεις, οι οποίες διενεργούνται στα εξωτερικά ιατρεία των νοσοκομείων, σε Κέντρα Υγείας, σε συμβεβλημένα εργαστήρια, σε εργαστηριακές δομές του Ε.Ο.Π.Υ.Υ., σε Κέντρα Αποκατάστασης και Αποθεραπείας, και διασφαλίζεται η πλήρης εφαρμογή της ηλεκτρονικής συνταγογράφησης φαρμάκων και παραπομπής για παρακλινικές εξετάσεις.

Στο **άρθρο 9** καθορίζονται οι όροι και οι προϋποθέσεις φαρμακευτικής περίθαλψης όπως και τα αναλίσσιμα υγειονομικά υλικά, το οποίο οι ασφαλισμένοι μπορούν

να προμηθευτούν από τις αποθήκες, τα φαρμακεία και τα ιατρεία του Οργανισμού. Δεν καταβάλλεται συμμετοχή στις περιπτώσεις που τα φάρμακα οι ασφαλισμένοι τα προμηθεύονται από τις αποθήκες, τα φαρμακεία και ιατρεία του φορέα. Συμμετοχή επίσης δεν καταβάλλουν παραπληγικοί, τετραπληγικοί, νεφροπαθείς (με συνεχή θεραπεία υποκατάστασης ή είναι μεταμοσχευθέντες), πάσχοντες από σκλήρυνση κατά πλάκας, μεταμοσχευθέντες συμπαγών ή ρευστών οργάνων, HIV ασθενείς όπως και χρονίως πάσχοντες για την προμήθεια συγκεκριμένων ειδών (π.χ. καθετήρες, σύριγγες ινσουλίνης, τραχειοσωλήνες κ.λπ.). Σύμφωνα με τον Κανονισμό καθορίζεται ανώτατο χρηματικό ποσό και πλάφόν στη χορηγούμενη ποσότητα για επιθέματα - οσσομικά υλικά, καθετήρες, ουροσυλήλεκτες κ.λπ. ανάλογα με το είδος. Τα προϊόντα ειδικής διατροφής χορηγούνται σε καθορισμένες κατηγορίες πασχόντων, μεταξύ των οποίων, και σε βαριές κατηγορίες αναπηρίας και προβλέπεται συμμετοχή του πάσχοντα σε ποσοστό 10%.

Στο **άρθρο 10** καθορίζονται οι όροι και οι προϋποθέσεις πρόσβασης των ασφαλισμένων στη νοσοκομειακή περίθαλψη, η οποία παρέχεται μέσω ημερήσιου κλειστού νοσηλίου (ΚΕΝ) Κρατικού Νοσοκομείου ή συμβεβλημένων Ιδιωτικών Κλινικών. Τα ανωτέρω ισχύουν μέσω σύναψης συμβάσεων. Καθορίζεται η νοσηλεία στη μονάδα εντατικής θεραπείας (ΜΕΘ) και στη μονάδα αυξημένης φροντίδας (ΜΑΦ), η οποία γίνεται με ημερήσια χρέωση. Η περίθαλψη στα Κέντρα Αποθεραπείας – Αποκατάστασης, κλειστής ή ημερήσιας νοσηλείας,

παρέχεται σύμφωνα με το ημερήσιο νοσήλιο του Π.Δ.383/2002 στο οποίο περιλαμβάνονται αναλώσιμα υλικά, επιθέματα, καθετήρες, εξετάσεις και υγειονομικό υλικό. Για νοσηλεία σε ΜΑΦ των ανωτέρω Κέντρων αποδίδεται το ποσό των 200 ευρώ ανά ημέρα, χωρίς εξαιρούμενα. Αποζημιώνεται μερικώς η χρήση αποκλειστικής νοσοκόμας μόνο στα δημόσια νοσοκομεία. Καθορίζεται η νοσηλεία στο εξωτερικό, τόσο σε χώρες της Ε.Ε. όσο και σε χώρες εκτός Ε.Ε., όταν είναι αδύνατη η θεραπεία στην Ελλάδα. Για νοσηλεία σε χώρες της Ε.Ε. η αποζημίωση φθάνει έως και το 100% της δαπάνης. Για νοσηλεία σε χώρες εκτός Ε.Ε., κατόπιν επιθυμίας του ασφαλισμένου, θεσπίζεται συμμετοχή των ασφαλισμένων κατά 70% όλης της δαπάνης. Προβλέπεται κάλυψη μεταφοράς ασθενούς σε περιπτώσεις νεφροπαθών, μετάγγισης αίματος, καθώς και για εξαιρετικές περιπτώσεις που η αντιμετώπιση τους δεν είναι δυνατή στον τόπο κατοικίας και προσδιορίζεται το καταβαλλόμενο ποσό για έξοδα μετακίνησης των νεφροπαθών για αιμοκάθαρση, καθώς και των μεταγγιζόμενων πασχόντων από μεσογειακή αναιμία, ανά περιοχή της χώρας με κλιμακούμενα ποσά ανάλογα με το μεταφορικό μέσο από 115 μέχρι 400 ευρώ τον μήνα.

Με το **άρθρο 14** καλύπτονται θεραπευτικές πράξεις αποκατάστασης, όπως φυσικοθεραπείες, εργοθεραπείες για συγκεκριμένες παθήσεις όπως εγκεφαλικά επεισόδια και για αποκατάσταση ατόμων με κινητικά προβλήματα.

Με το **άρθρο 15** προβλέπεται κάλυψη προθέσεων και βοηθητικών θεραπευτικών μέσων, ορθο-

παιδικών ειδών και οι αποδοτέες τιμές αναφέρονται σε παράρτημα που προσαρτάται στον Κανονισμό και που προσδιορίζονται είτε σύμφωνα με τις τιμές της βάσης δεδομένων του παρατηρητηρίου τιμών είτε με απόφαση του Δ.Σ. του Οργανισμού.

Με το **άρθρο 16** παρέχεται επίδομα λουτροθεραπείας, το οποίο δεν θα ξεπερνά τα 250 ευρώ για κάθε ασθενή ετησίως και επίδομα αεροθεραπείας για ορισμένες παθήσεις, το οποίο ορίζεται στα 200 ευρώ για κάθε ασθενή ετησίως.

Με το **άρθρο 17** προβλέπεται κάλυψη του τροφείου για την ειδική αγωγή που παρέχουν ειδικά οικοτροφεία-κέντρα-εκπαιδευτήρια σε άτομα με βαριές αναπηρίες. Επίσης προβλέπεται η παροχή ειδικής αγωγής, το οποίο νοείται ως σύνολο συγκεκριμένων θεραπευτικών πράξεων (λογοθεραπεία, εργοθεραπεία, ειδική διαπαιδαγώγηση, ομαδική και ατομική ψυχοθεραπεία, θεραπεία συμπεριφοράς, εκμάθηση δυσκολιών, λογοπαιδικές ασκήσεις, συμβουλευτική γονέων, ψυχολογική υποστήριξη) σε συγκεκριμένο αριθμό συνεδριών και μέχρι συγκεκριμένου συνολικού ποσού 900 ευρώ. Η κάλυψη αυτή δικαιολογείται έως την ηλικία των 18 ετών.

Με το **άρθρο 23** προσδιορίζονται οι ειδικότητες και ο αριθμός των ιατρών από τους οποίους θα παρέχεται η ιατρική περίθαλψη.

Ο νέος Κανονισμός καλύπτει τις ανάγκες των ασφαλισμένων με αναπηρία;

Η απαίτηση του αναπηρικού κι-

νήματος για έναν ενιαίο Κανονισμό εμπεριείχε το αίτημα της δωρεάν παροχής κάθε είδους θεραπευτικής πράξης, φαρμακευτικής και θεραπευτικής αγωγής και γενικώς την πρόβλεψη όλων των απαιτούμενων μέσων που οδηγούν στην αύξηση της λειτουργικότητας και της αυτονομίας των ατόμων με αναπηρίες και χρόνιες παθήσεις.

Στην παρούσα οικονομική συγκυρία, ο Κανονισμός αυτός θα έπρεπε να λαμβάνει μέτρα και πολιτικές εισοδηματικές και κοινωνικής προστασίας των ατόμων με αναπηρία και χρόνιες παθήσεις. Δυστυχώς, διαπιστώνουμε ότι ο εν' λόγω Κανονισμός χρησιμοποιείται ως ένα ακόμη εργαλείο μείωσης κοινωνικών παροχών, με απώτερο στόχο τη μείωση των δημοσιονομικών δαπανών του τομέα υγείας.

Βασική απόδειξη της ανωτέρω θέσης μας αποτελεί το Παράρτημα του άρθρου 15, με το οποίο καθορίζονται οι αποδοτέες τιμές για τα θεραπευτικά μέσα και προθέσεις των ατόμων με κινητική αναπηρία. Το Παράρτημα αυτό καθορίζει αποδοτέες τιμές στους ασφαλισμένους με κινητικές αναπηρίες για την αγορά βασικών θεραπευτικών μέσων, τεχνητών βοηθημάτων και εξοπλισμού προσωπικής βοήθειας (αναπηρικά αμαξίδια, περιπατητούρες, γερανάκια, τεχνητά μέλη – προθέσεις), οι οποίες καλύπτουν μόλις το ήμισυ των αγοραίων τιμών. Εν' μέσω οικονομικής κρίσης με τον πιο βίαιο τρόπο τα άτομα με κινητικές αναπηρίες, παραπληγικοί, τετραπληγικοί, ακρωτηριασμένοι καλούνται, με τα πενιχρά οικονομικά μέσα που συνήθως διαθέτουν, να καλύψουν το ήμισυ του ποσού αγοράς του αναπηρικού αμαξιδίου

τους ή του τεχνητού μέλους, που είναι αναγκαίο για να ενταχθούν στην κοινωνική ζωή.

Ομοίως και για τα άτομα με αισθητηριακές αναπηρίες, ο Κανονισμός αγνοεί επιδεικτικά ακόμα και την ίδια τους την ύπαρξη, αφού δεν συμπεριλαμβάνει ειδική ρύθμιση για την παροχή τεχνικών μέσων υγείας για τη λειτουργικότητά τους, αφού δεν αναγράφει με ρητό τρόπο την κάλυψη κόστους του λευκού μπαστουριού ή ειδικού μετρητή σακχάρου για τυφλούς. Η αποδοτέα τιμή των ακουστικών βαρηκοΐας καλύπτει μόλις το 1/3 της τιμής του ενός ακουστικού, ενώ δεν προβλέπεται η χορήγηση φωτεινού σήματος ειδοποίησης και άλλων τεχνικών μέσων που διευκολύνουν την καθημερινότητα των κωφών.

Σημαντικά προβλήματα δημιουργούνται από την επιβολή ανώτατου πηλαφόν, το οποίο ορίζεται στο ποσό των 400€ για την αποζημίωση της μετακίνησης νεφροπαθών που διαβιούν σε απομακρυσμένες περιοχές. Ο Κανονισμός δεν λαμβάνει υπόψη του ότι το ποσό αυτό δεν μπορεί να καλύψει τις ανάγκες νεφροπαθών που διανύουν μεγάλες χιλιόμετρικές αποστάσεις για να φτάσουν στην πλησιέστερη μονάδα τεχνητού νεφρού.

Στον Κανονισμό αυτό δεν προβλέπεται η δωρεάν πρόσβαση των ατόμων με αναπηρία και χρόνιες παθήσεις στις παρακλινικές εξετάσεις τους όταν αυτές διενεργούνται σε συμβεβλημένα ιδιωτικά εργαστήρια. Η συμμετοχή που ισχύει για τον γενικό πληθυσμό και καθορίζεται σε ποσοστό 15% προβλέπεται και για τα άτομα με αναπηρία και χρόνιες παθήσεις, για τους

οποίους θα έπρεπε να ληφθεί ειδική μέριμνα, αφού η πρόσβασή τους στο σύστημα υγείας είναι συχνή έως και καθημερινή.

Η συμμετοχή του ασφαλισμένου για την αγορά ειδών ειδικής διατροφής σε ποσοστό 10%, ακόμη και εκείνων που πάσχουν από βαριές αναπηρίες όπως είναι η κυστική ίνωση, φωκομέλεια ή καρκινική καχεξία, δείχνει την αναληψία των αρμοδίων να προστατέψουν τους πλέον αδύναμους.

Ο εν' λόγω Κανονισμός περιορίζει δραστικά την παροχή ειδικής αγωγής στα άτομα με νοητικές, ψυχικές, νευρολογικές αναπηρίες που έχουν κλείσει το 18ο έτος. Προφανώς, οι συντάκτες του Κανονισμού αγνοούν την ευεργετική επίδραση που διαδραματίζει η χορήγηση θεραπευτικών πράξεων που συνιστούν την ειδική αγωγή στη γνωστική ψυχική ανάπτυξη των ατόμων αυτών, στην κοινωνικοποίησή τους και εν' γένει στην καθημερινή ενήλικη ζωή τους.

Η Ε.Σ.Α.μεΑ. έχει καταθέσει εγγράφως εμπεριστατωμένες προτάσεις επί του Ενιαίου Κανονισμού Παροχών Υπηρεσιών Υγείας στο Δ.Σ. του Ε.Ο.Π.Υ.Υ. και στην πολιτική ηγεσία του Υπουργείου Εργασίας. Η Ε.Σ.Α.μεΑ. διεκδικεί την υιοθέτηση αυτών των προτάσεων της μέσω της εκπροσώπησης της στο Δ.Σ. του Ε.Ο.Π.Υ.Υ. Ειδικά σε ότι αφορά το Παράρτημα 15 έχει ζητήσει την αναστολή ισχύος του από την πολιτική ηγεσία του Υπουργείου Εργασίας, προκειμένου να δοθεί επαρκής χρόνος διαβούλευσης με τους φορείς του αναπηρικού κινήματος για τη ριζική αναμόρφωσή του.

Θ.Α.

Η ΑΝΑΠΗΡΙΑ ΣΤΟ ΑΠΟΣΠΑΣΜΑ

Διακήρυξη της Εθνικής Συνομοσπονδίας
Ατόμων με Αναπηρία στο πλαίσιο της 3ης Δεκέμβρη
Εθνική Ημέρα Ατόμων με Αναπηρία

**«ΘΩΡΑΚΙΣΗ ΤΗΣ ΑΝΑΠΗΡΙΑΣ ΑΠΟ ΤΗΝ ΑΝΕΡΓΙΑ,
ΤΗ ΦΤΩΧΕΙΑ & ΤΟΝ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΑΠΟΚΛΕΙΣΜΟ
ΕΔΩ ΚΑΙ ΤΩΡΑ!»**

Εμείς, τα άτομα με αναπηρία και χρόνιες παθήσεις, το 10% του πληθυσμού της χώρας, και εμείς οι γονείς και κηδεμόνες των ατόμων με νοητική αναπηρία, αυτισμό, σύνδρομο down, εγκεφαλική παράλυση, βαριές και πολλαπλές αναπηρίες βιώνουμε τη διάκριση σε όλους τους τομείς της κοινωνικής ζωής. Σήμερα, σε συνθήκες έντονης οικονομικής κρίσης, κινδυνεύουμε πιο πολύ από ποτέ από την ανεργία, τη φτώχεια και τον κοινωνικό αποκλεισμό. Με αφορμή τη φετινή 3η Δεκέμβρη, Εθνική Ημέρα Ατόμων με Αναπηρία, διακηρύσσουμε την απόφασή μας να συνεχίσουμε να αγωνιζόμαστε με όλες μας τις δυνάμεις για να ανατρέψουμε τις δυσμενείς καταστάσεις που βιώνουμε από την επιβολή των σκληρών μέτρων λιτότητας που μας έχουν οδηγήσει ήδη στην εξαθλίωση.

**ΕΙΜΑΣΤΕ ΤΑ ΤΡΑΓΙΚΑ ΘΥΜΑΤΑ
ΜΙΑΣ ΑΝΕΥ ΠΡΟΗΓΟΥΜΕΝΟΥ
ΚΑΤΑΡΡΕΥΣΗΣ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ,
ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ ΚΑΙ ΜΕΤΡΩΝ
ΠΟΥ ΑΠΟΚΤΗΘΗΚΑΝ
ΜΕ ΠΟΛΥΧΡΟΝΟΥΣ ΑΓΩΝΕΣ,
ΚΟΠΟΥΣ ΚΑΙ ΘΥΣΙΕΣ!**

**ΤΑ ΟΡΙΑ ΑΝΟΧΗΣ ΚΑΙ ΑΝΤΟΧΗΣ
ΜΑΣ ΕΧΟΥΝ ΕΞΑΝΤΛΗΘΕΙ!**

Η αποσάθρωση των δημόσιων πολιτικών στήριξης μας και η ολιγωρία της Πολιτείας να εφαρμόσει, όπως το Σύνταγμα επιτάσσει, προστατευτικές πολιτικές και μέτρα έχουν οδηγήσει:

- Στη σκληρή και επώδυνη μείωση των εισοδημάτων μας από την άδικη επιβολή έκτακτων εισπρακτικών μέτρων.
- Στην εκτίναξη του ποσοστού ανεργίας, που αποτελεί για εμάς την πιο σκληρή μορφή κοινωνικής αναπηρίας λόγω της αναποτελεσματικής εφαρμογής του ν. 2643/1998.
- Στη χωρίς προηγούμενο υποβάθμιση των ασφαλιστικών και συνταξιοδοτικών παροχών μας.

- Στην κατάρρευση του δημόσιου συστήματος πρόνοιας. Στον κίνδυνο αφανισμού σημαντικών δημόσιων Δομών και Προγραμμάτων Κοινωνικής Φροντίδας, όπως είναι τα ΚΗΦΗ, ΚΔΑΠμεΑ, «Βοήθεια στο Σπίτι».
- Στην κατάρρευση του δημόσιου συστήματος υγείας. Στη χωρίς προηγούμενο υποβάθμιση των δημόσιων υπηρεσιών υγείας που ανοίγει τον δρόμο στην άνηση του ιδιωτικού τομέα και στην πρωτοφανή μείωση του ύψους και του είδους των φαρμάκων και των θεραπευτικών μεθόδων, μέσων και προθέσεων.
- Στην κατάρρευση της ψυχιατρικής μεταρρύθμισης και των υπηρεσιών ψυχικής υγείας.
- Στην ανεπαρκή χρηματοδότηση και στον κίνδυνο διακοπής της λειτουργίας των Κέντρων Υποστήριξης για τα άτομα με νοητική αναπηρία, αυτισμό, σύνδρομο down, εγκεφαλική παράλυση, βαριές και πολλαπλές αναπηρίες κ.λπ. που έχουν δημιουργήσει με κόπο και θυσίες σωματεία γονέων/κηδεμόνων ατόμων με αναπηρία μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα.
- Στην επιδείνωση των συνθηκών διαβίωσης των ατόμων με βαριές και πολλαπλές αναπηρίες στα ιδρύματα κλειστής περιθαλήψης.
- Στη συνεχιζόμενη απαράδεκτη υποβάθμιση της δημόσιας εκπαίδευσης των ατόμων με αναπηρία.
- Στην υιοθέτηση, με ταχείς και αντιδημοκρατικές διαδικασίες, ενός «παραμορφωμένου» ΚΕΒΑ που λειτουργεί ως προ-

κρούστεια κλίση για την αναπηρία.

- Στην οργάνωση και λειτουργία ενός νέου μεν, ανεπαρκούς δε, Ενιαίου Κέντρου Πιστοποίησης της Αναπηρίας που, όχι μόνο, εξακολουθεί να διαιωνίζει τις παθογένειες και τις αδυναμίες του προηγούμενου συστήματος, αλλά και να παράγει νέες.
- Στη δραστική διακοπή από το Υπουργείο Υγείας & Κοινωνικής Αλληλεγγύης του Προγράμματος Διερμηνείας στη Νοηματική Γλώσσα που καταδικάζει όλους τους κωφούς και βαρήκοους πολίτες της χώρας στον κοινωνικό αποκλεισμό.
- Στη συνεχή υποχρηματοδότηση των Οργανώσεων μας, αποδυναμώνοντας τη φωνή των πιο αποκλεισμένων ανάμεσα στους αποκλεισμένους.

ΚΑΛΟΥΜΕ ΤΟΝ ΠΡΟΕΔΡΟ ΚΑΙ ΤΑ ΜΕΛΗ ΤΟΥ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟΥ, ΤΟΝ ΠΡΩΘΥΠΟΥΡΓΟ ΚΑΙ ΤΑ ΜΕΛΗ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΗΣ, ΤΟΥΣ ΑΡΧΗΓΟΥΣ ΤΩΝ ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ ΚΟΜΜΑΤΩΝ, ΤΗΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΚΑΙ ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗ ΝΑ ΑΝΤΙΑΛΗΦΘΟΥΝ ΟΤΙ:

- Η αναπηρία και οι προστατευτικές πολιτικές που έχουν εφαρμοστεί ως σήμερα ΔΕΝ ΠΡΕΠΕΙ να μπαίνουν στην προκρούστεια κλίση της δημοσιονομικής προσαρμογής, ωσάν τα άτομα με αναπηρία και οι οικογένειές τους να ευ-

θύνονται για τη δημοσιονομική κατάντια της χώρας!

- Η αναπηρία ΔΕΝ ΠΡΕΠΕΙ να στοχοποιείται μέσω κατηγοριών περί «αναπήρων μαϊμού» που προσβάλλουν την αξιοπρέπειά μας, ενισχύουν την κοινωνική προκατάληψη απέναντί μας, δικαιολογούν την ανεπάρκεια του πολιτικού συστήματος να μας προστατεύσει και οδηγούν σε έναν σύγχρονο Καιάδα περιθωριοποίησής μας! Για τους «αναπήρους μαϊμού» δεν ευθυνόμαστε εμείς! Ευθύνονται οι υπηρεσίες, οι γιατροί και οι πολιτικοί όλων των κυβερνήσεων που εξέθρεψαν αυτό το σύστημα της συναλληλαγής και της διαπλοκής!
- Η ελληνική Πολιτεία όχι μόνον ΔΕΝ ΠΡΕΠΕΙ να επιτρέψει την κατάρρευση του κοινωνικού κράτους, η οποία οδηγεί με μαθηματική ακρίβεια στη διάσπαση της κοινωνικής συνοχής και στη φτώχεια, αλλά αντίθετα οφείλει να μας προστατεύσει και να μας ενισχύσει στη βάση των αρχών του ανθρώπινου και κοινωνικού δικαίου!

ΤΟ ΑΝΑΠΗΡΙΚΟ ΚΙΝΗΜΑ ΕΙΝΑΙ ΕΔΩ! ΕΝΩΜΕΝΟΙ, ΔΥΝΑΤΟΙ ΚΑΙ ΑΠΟΦΑΣΙΣΜΕΝΟΙ ΖΗΤΟΥΜΕ ΤΗ ΘΩΡΑΚΙΣΗ ΤΩΝ ΑΤΟΜΩΝ ΜΕ ΑΝΑΠΗΡΙΑ ΚΑΙ ΤΩΝ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΩΝ ΤΟΥΣ ΑΠΟ ΤΗΝ ΑΝΕΡΓΙΑ, ΤΗ ΦΤΩΧΕΙΑ ΚΑΙ ΤΟΝ

ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΑΠΟΚΛΕΙΣΜΟ ΜΕΣΩ ΤΗΣ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ ΣΥΓΚΕΚΡΙΜΕΝΩΝ ΜΕΤΡΩΝ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ:

- Να εξαιρεθούμε από όλα τα σκληρά και άδικα μέτρα που έχουν ήδη μειώσει δραματικά τα εισοδήματά μας (μειώσεις μισθών και επικουρικών συντάξεων, επιβολή έκτακτων εισφορών κ.λπ.). Να μην καταργηθεί καμία ευνοϊκή φορολογική ρύθμιση έως ότου καταρτιστεί ένα αντικειμενικά δίκαιο, προοδευτικό ενιαίο φορολογικό σύστημα που θα λαμβάνει υπόψη την πρόσθετη οικονομική επιβάρυνση που προκαλεί η αναπηρία στο ατομικό και οικογενειακό εισόδημα. Να προσδιοριστεί εδώ και τώρα το κόστος διαβίωσης λόγω αναπηρίας στην Ελλάδα της κρίσης και να λαμβάνεται πάντοτε υπόψη όταν σχεδιάζονται πολιτικές κάθε είδους και μορφής.
- Να σταματήσει εδώ και τώρα η διαρκής υπο-χρηματοδότηση του τομέα της πρόνοιας που κινδυνεύει να αφανιστεί από τον κοινωνικό χάρτη της χώρας. Να στελεχωθούν επαρκώς με εξειδικευμένο επιστημονικό και βοηθητικό προσωπικό όλες οι Μονάδες Κοινωνικής Φροντίδας για να μην ξαναζήσουμε φαινόμενα τύπου «ΚΕΠΕΠ ΛΕΧΑΙΝΩΝ». Να διασφαλιστεί η συνέχιση της λειτουργίας των ΚΕΚΥΚαμεΑ και η παροχή των υπηρεσιών τους στη βάση των αρχικών σκοπών ίδρυσής τους. Να διασφαλιστεί η χρηματοδότηση των Κέντρων Υποστήριξης για τα άτομα με νοητική αναπηρία, αυτισμό, σύνδρομο down, εγκεφαλική παράλυση, βαριές και πολλαπλές αναπηρίες κ.λπ.
- Να θεσπιστεί ένα σύγχρονο πλαίσιο προστασίας για την ένταξη και παραμονή μας στην εργασία. Να διοριστούν άμεσα όλοι οι επιτυχόντες των προηγούμενων (γενικών και ειδικών) προκηρύξεων του ν.2643/1998, ανεξαρτήτως του περιοριστικού μέτρου 1/10. Να καταργηθεί το εισοδηματικό κριτήριο των 12.000 € για την εξαίρεσή μας από το μέτρο της εργασιακής εφεδρείας. Να προστατευτούν οι εργαζόμενοι με αναπηρία από τις απολύσεις (π.χ. ομαδικές) στον ιδιωτικό τομέα. Να συμπεριληφθούν διακριτά μέτρα προστασίας σε όλες τις συλλογικές και επιχειρησιακές συμβάσεις εργασίας ώστε να μη θιγούν αναφαίρετα εργασιακά δικαιώματά μας.
- Να σταματήσει εδώ και τώρα κάθε είδους προσπάθεια που αποσκοπεί στη χρήση του ΚΕΒΑ ως εργαλείου περικοπής δημοσιονομικών δαπανών και να σχεδιαστεί στη βάση των αρχών της ιατρικής επιστήμης και της δικαιωματικής προσέγγισης της αναπηρίας. Να δημιουργηθούν υπηρεσίες του Ενιαίου Κέντρου Πιστοποίησης της Αναπηρίας σε κάθε Καθηλιακό Δήμο, καλύπτοντας τις ανάγκες τόσο της νησιωτικής Ελλάδας όσο και αρκετών άλλων περιοχών της χώρας που μέχρι στιγμής δεν καλύπτονται.
- Να καταρτιστεί ένας Ενιαίος Κανονισμός Παροχών για όλους τους ασφαλισμένους που θα εγγυάται τη δωρεάν χορήγηση όλων των φαρμακευτικών, θεραπευτικών μέσων, μεθόδων, προθέσεων και τεχνικών μέσων υγείας. Να μην μείνει κανένας άπορος πολίτης με αναπηρία χωρίς ιατροφαρμακευτική περίθαλψη και χορήγηση παροχής υπηρεσιών αποκατάστασης.
- Να διασφαλιστεί η άμεση χρηματοδότηση όλων των Κέντρων Ψυχικής Υγείας. Να εκσυγχρονιστούν οι Μονάδες Χρονίων Παθήσεων (π.χ. Διαβητολογικά Κέντρα, Μονάδες Τεχνητού Νεφρού, Μονάδες Μεσογειακής Αναιμίας, Κέντρα Αιμορροφιλικών κ.λπ.) και να εξαιρεθούν από το μέτρο συγχωνεύσεων - καταργήσεων Μονάδων του ΕΣΥ. Να οργανωθεί άμεσα Δημόσιο Δίκτυο Κέντρων Αποκατάστασης που θα εξυπηρετεί τις ανάγκες κάθε πολίτη με αναπηρία σε κάθε γωνιά της χώρας. Να καλυφθούν οι ανάγκες των πιο αποκλεισμένων από εμάς, των ατόμων με βαριές αναπηρίες και πολλαπλές ανάγκες εξάρτησης, με συγκεκριμένες δράσεις, όπως κατ' οίκον εξέταση, κατ' οίκον νοσηλεία, κατ' οίκον πιστοποίηση της αναπηρίας κ.λπ.
- Να καταστεί η τριτοβάθμια εκπαίδευση προσβάσιμη, ανοιχτή και «φιλική» σ' εμάς και να αρθούν όλες οι διατάξεις που αναπαράγουν και διαιωνίζουν ρατσιστικές και αποτρόπαιες συμπεριφορές. Να παρέχε-

ται κατά τη διάρκεια της εκπαιδευτικής διαδικασίας σε κάθε μαθητή με αναπηρία και χρόνια πάθηση η αναγκαία υποστήριξη. Να σχεδιαστεί επιτέλους συγκεκριμένο πλαίσιο μετακίνησης των μαθητών με αναπηρία προς και από τα σχολεία τους.

- Να επαναχρηματοδοτηθεί άμεσα από το Υπουργείο Υγείας & Κοινωνικής Αλληλεγγύης το Πρόγραμμα Διερμηνείας στη Νοηματική Γλώσσα προκειμένου να συνεχίσουν να καλύπτονται, όπως άλλωστε συνέβαινε επί σειρά ετών, οι πάσης φύσεως επικοινωνιακές ανάγκες των κωφών και βαρήκοων πολιτών της χώρας σε δημόσιες υπηρεσίες και οργανισμούς, νοσοκομεία και ιατρεία, σχολεία και πανεπιστήμια, δικαστήρια και δικηγορικά γραφεία, κοινωνικές εκδηλώσεις, συνέδρια κ.λπ.
- Να διασφαλίσει η Πολιτεία την απρόσκοπτη και εύρυθμη λειτουργία των Οργανώσεών μας σε όλα τα επίπεδα ως έμπρακτη αναγνώριση της συνεισφοράς μας στην επίτευξη της κοινωνικής συνοχής, της κοινωνικής δικαιοσύνης και της πολι-

τισμικής προόδου της χώρας. Η αυτο-οργάνωση και η αυτοδιάθεση των ατόμων με αναπηρία και χρόνιες παθήσεις και των οικογενειών μας, αποτελεί ύψιστη δημοκρατική λειτουργία και συνιστά την απολύτως αναγκαία προϋπόθεση για να γίνεται πράξη κάθε μέρα «**ΤΙΠΟΤΑ ΓΙΑ ΤΑ ΑΤΟΜΑ ΜΕ ΑΝΑΠΗΡΙΑ, ΧΩΡΙΣ ΤΑ ΑΤΟΜΑ ΜΕ ΑΝΑΠΗΡΙΑ**».

ΣΥΣΣΩΜΕΣ ΟΙ ΟΡΓΑΝΩΣΕΙΣ ΤΟΥ ΑΝΑΠΗΡΙΚΟΥ ΚΙΝΗΜΑΤΟΣ ΤΗΣ ΧΩΡΑΣ ΠΟΥ ΕΚΠΡΟΣΩΠΟΥΜΕ ΤΟ ΣΥΝΟΛΟ ΤΩΝ ΑΤΟΜΩΝ ΜΕ ΑΝΑΠΗΡΙΑ ΚΑΙ ΧΡΟΝΙΑ ΠΑΘΗΣΗ ΚΑΙ ΤΙΣ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΕΣ ΤΟΥΣ

ΔΙΑΚΗΡΥΣΣΟΥΜΕ ΟΤΙ:

- Θα συνεχίσουμε να αγωνιζόμαστε ενάντια σε κάθε προσπάθεια καταστράτηγησης κεκτημένων δικαιωμάτων μας, προκειμένου να μπορούμε να ζούμε με αξιοπρέπεια και να ικανοποιούμε τις προσωπικές και κοινωνικές ανάγκες και υποχρεώσεις μας.

- Θα συνεχίσουμε να αγωνιζόμαστε προκειμένου να γίνει συνείδηση στην Κυβέρνηση, τα Πολιτικά Κόμματα, τους Κοινωνικούς Εταίρους, την Εκκλησία και σε κάθε πολίτη, ότι την κρίση δεν πρέπει να την πληρώσουμε εμείς διότι δεν ευθυνόμαστε για τη δημιουργία της.
- Θα συνεχίσουμε να αγωνιζόμαστε ενάντια σε κάθε μορφή διάκρισης και συμπεριφοράς που προσβάλλει την αξιοπρέπειά μας.
- Θα συνεχίσουμε να αγωνιζόμαστε για την καταπολέμηση όλων των μορφών φιλανθρωπίας (επατεία, εράνους, τηλεμαραθώνιους κ.λπ.).
- Θα συνεχίσουμε να αγωνιζόμαστε για την προστασία των πλέον ευάλωτων ατόμων από εμάς, όπως είναι τα άτομα με νοητική αναπηρία, αυτισμό, σύνδρομο Down, εγκεφαλική παράλυση, βαριές και πολλαπλές αναπηρίες, τα άτομα που διαβιούν σε ιδρύματα, οι γυναίκες με αναπηρία και οι μετανάστες με αναπηρία.

Θ.Α.

Όλοι μαζί, ενωμένοι και δυνατοί...

Από σήμερα, ανήμερα την 3η Δεκέμβρη 2011 και κάθε ημέρα, αγωνιζόμαστε σε κάθε πόλη, με κάθε πρόσφορο μέσο, με παραστάσεις διαμαρτυρίας και κινητοποιήσεις έως το αγωνιστικό ραντεβού που δίνουμε στις 13 Δεκέμβρη 2011 στην Πλατεία Ομονοίας, ώρα 10 το πρωί, που θα καταλήξει σε πορεία διαμαρτυρίας στο κέντρο της Αθήνας, προκειμένου να υψώσουμε φωνή διαμαρτυρίας για την τραγική θέση που έχουμε περιέλθει εξαιτίας της εντεινόμενης οικονομικής κρίσης για την οποία δεν είμαστε εμείς υπεύθυνοι και για την άμεση εφαρμογή πολιτικών και μέτρων προστασίας μας.

Ρεπορτάζ: Τάνια Κατσάνη

Νομαρχιακός Σύλλογος ΑμεΑ Ν. Καβάλας

Ο Νομαρχιακός Σύλλογος Ατόμων με Ειδικές Ανάγκες Ν. Καβάλας ιδρύθηκε το 2000, αλλιά για μεγάλο χρονικό διάστημα υπολειπόμενος. Το ... πλήρωμα του χρόνου ήρθε τελικά στις 17 Οκτωβρίου 2010, οπότε παλαιά και νέα μέλη του Συλλόγου, σε συνεργασία με μέλη της παλιάς Διοίκησης, πραγματοποίησαν Γενική Συνέλευση και Εκλογές και ενεργοποίησαν το Σωματείο.

Το νέο 9μελές Δ.Σ. που ανέλαβε, φρόντισε άμεσα να λυθεί το θέμα της στέγασης του Συλλόγου. Σε επαφές με τη Διοικούσα Επιτροπή της Περιφερειακής Ένωσης Ανατολικής Μακεδονίας του Πανελληνίου Συνδέσμου Τυφλών, της ζητήθηκε να φιλοξενήσει προσωρινά τον Σύλλογο στα γραφεία της. Το αίτημα έγινε δεκτό από τη Διοικούσα Επιτροπή και ο Σύλλογος φιλοξενήθηκε εκεί για έναν περίπου χρόνο. Το Δ.Σ. του Σωματείου παράλληλα

αναζητούσε μόνιμη λύση στο θέμα της στέγασης του. Τελικά, με απόφαση του Αντιπεριφερειάρχη Καβάλας, παραχωρήθηκε ισόγειος εξοπλισμένος χώρος στο κτίριο της πρώην Νομαρχίας Καβάλας (δίπλα στο ΚΕΠ) ο οποίος, με τη βοήθεια του Δημάρχου Καβάλας και της Τεχνικής Υπηρεσίας του Δήμου, διαμορφώθηκε κατάλληλα ώστε να είναι λειτουργικός και πλήρως προσβάσιμος.

Το Δ.Σ. του Συλλόγου από την πρώτη ημέρα συγκρότησής του ξεκίνησε έναν μεγάλο αγώνα για τα συσσωρευμένα προβλήματα που υπήρχαν και αφορούσαν στα άτομα με αναπηρία. Κατ' αρχάς ενημέρωσε τις τοπικές αρχές, Δήμο, Περιφέρεια, Βουλευτές, Εκκλησία για την ύπαρξή του καθώς και για τον διεκδικητικό ρόλο του υπέρ των ατόμων με αναπηρία του Νομού. Ο Σύλλογος παρακολουθεί στενά όλες τις εξελίξεις που αφορούν στα άτομα με αναπηρία και δεν διστάζει να πάρει θέση, να στηλιτεύσει, να διαμαρτυρηθεί, αλλιώς και να παρέμβει. Αποτελεί ταυτόχρονα τη φωνή του κάθε ατόμου με αναπηρία ξεχωριστά αλλιώς και του συνόλου των ατόμων με αναπηρία. Είναι ένας σύγχρονος φορέας διεκδίκησης!

Το Α και το Ω των διεκδικήσεων του Συλλόγου

Διεκδικούμε: Προσβασιμότητα!

- Μετά από πρωτοβουλία του Δ.Σ. του Συλλόγου, και σε συνεργασία με άλλα αναπηρικά σωματεία, τοποθετήθηκε ανεληκυστήρας στο κτίριο του Δημαρχείου Καβάλλας καθιστώντας το, επιτέλους, προσβάσιμο.
- Πραγματοποιήθηκε συνάντηση με τη Διευθύντρια του ΙΚΑ Καβάλλας, στην οποία και τέθηκε το ζήτημα της μόνιμης κατάληψης των θέσεων που προορίζονται για τα αναπηρικά αυτοκίνητα των επισκεπτών με αναπηρία στο ΙΚΑ Καβάλλας. Εντέ-

λει, και σε συνεργασία με τη δημοτική αστυνομία, οι αναπηρικές θέσεις πάρκινγκ παραμένουν πλέον ελεύθερες για χρήση από άτομα με αναπηρία.

- Σε συνάντηση του Σωματείου με τον Αντιδήμαρχο Τεχνικών Υπηρεσιών Καβάλλας κατατέθηκε λεπτομερέστατο υπόμνημα προκειμένου να θιγούν ζητήματα προσβασιμότητας για τα άτομα με κινητική αναπηρία ή προβλήματα όρασης. Άμεσο αποτέλεσμα αυτών των συναντήσεων ήταν τα άτομα με αναπηρία να αποκτήσουν 6 επιπλέον θέσεις στάθμευσης στο κέντρο της πόλης της Καβάλλας. Συνολικά δηλαδή, και μετά από τις αρχικές πιέσεις του Συλλόγου Παραπληγικών Καβάλλας, υπάρχουν πλέον 15 θέσεις στάθμευσης.
- Ο Σύλλογος επιχειρηματολόγησε στον Αντιδήμαρχο για τη σπουδαιότητα επέκτασης του ήδη υπάρχοντος δικτύου οδηγών όδευσης τυφλών, συνηγορώντας στο αίτημα της Περιφερειακής Ένωσης του Πανελληνίου Συνδέσμου Τυφλών.
- Η υπόσχεση του EuroTaxi Καβάλλας πραγματοποιήθηκε και τώρα πλέον στην πόλη μας κυκλοφορεί ταξί, κατάλληλο για άτομα με κινητικές αναπηρίες.

Διεκδικούμε Εκπαίδευση!

- Για πρώτη χρονιά το 2010, και μετά από παρέμβαση του Συλλόγου, τοποθετήθηκαν 4 εκπαιδευτικοί παράλληλης στήριξης σε σχολεία πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης στον Ν. Καβάλλας.

Διεκδικούμε Παροχές!

- Ένα άλλο θέμα στο οποίο επικεντρώθηκε και διεκδίκησε ο Σύλλογος από τους Δήμους της Καβάλλας, αφορούσε στη μείωση ή στην απαίτηση από τα δημοτικά τέλη καθώς και στον λογαριασμό του νερού. Στο σχετικό έγγραφο που απέστειλε μάλιστα στους Δήμους, υποδείχθηκαν και τρόποι έτσι ώστε να στηριχθεί οικονομικά αυτό το μέτρο. Μέχρι στιγμής οι Δήμοι Νέστου και Παγγαίου μείωσαν τα δημοτικά τέλη και το τιμολόγιο για το νερό και ο Δήμος Καβάλλας μείωσε τα δημοτικά τέλη.

Παρεμβαίνουμε...

- Άμεση ήταν η αντίδραση του Συλλόγου σε διαμαρτυρία μέλους του για το ΙΚΑ Καβάλλας και την άρνηση του ασφαλιστικού φορέα να χαρακτηρίσει χορηγούμενη σύνταξη «εφ' όρου ζωής», καταστρατηγώντας τη σχετική νομοθεσία (ν. 3846/2010). Απευθυνόμενοι στον Υφυπουργό Εργασίας, τον Διοικητή ΙΚΑ και την Ε.Σ.Α.μεΑ. φτάσαμε στην ουσιαστική λύση του προβλήματος, αφού το τμήμα απονομής συντάξεων του ΙΚΑ Καβάλλας υποχρεώθηκε να χορηγήσει σύνταξη «εφ' όρου ζωής» στο παραπληγικό μέλος του Συλλόγου.
- Ο Σύλλογος έχει προχωρήσει σε πάμπολλες παραστάσεις και αιτήσεις προς το Υπουργείο Εργασίας, τον Διοικητή ΙΚΑ και την Ε.Σ.Α.μεΑ. και

θίξαμε αλληλεπάλιπνες φορές τα πολλαπλά προβλήματα στη λειτουργία του ΚΕ.Π.Α. Καβάλλας.

- Στάλθηκε επιστολή προς τον Διοικητή του Νοσοκομείου Καβάλλας και τον Πρόεδρο του ΕΚΑΒ, σχετικά με τη λειτουργία του ενός και μοναδικού ασθενοφόρου στο Νοσοκομείο Καβάλλας, το οποίο αδυνατεί να καλύψει τις ανάγκες, που αφορούν στη μεταφορά των ατόμων με αναπηρία προς και από το Νοσοκομείο Καβάλλας. Η απάντηση από το Υπουργείο Υγείας ήταν ότι σε περιπτώσεις που δεν καλύπτονται από την υπηρεσία των ασθενοφόρων των νοσοκομείων, αυτά να συνεργάζονται με το ΕΚΑΒ για την καλύτερη εξυπηρέτηση των κινητικά αναπήρων κατά την αποχώρησή τους από τα νοσοκομεία. Πράγματι η κατάσταση έχει βελτιωθεί σημαντικά.
- Ο Σύλλογος έστειλε επιστολή - διαμαρτυρία στον Περιφερειάρχη Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης σχετικά με την καθυστέρηση της καταβολής του διατροφικού επιδόματος των νεφροπαθών συναδέλφων

μας. Η καταβολή πραγματοποιήθηκε με τη μικρότερη δυνατή καθυστέρηση.

- Ο Σύλλογος μετέφερε στον Δήμαρχο Καβάλλας την έντονη ανησυχία που κατέκλυσε τα άτομα με αναπηρία, που είναι δικαιούχοι του προνοιακού επιδόματος της Καβάλλας, εξαιτίας της μεταβατικής περιόδου για την εφαρμογή του «Καθηλικράτη», και τελικά το θέμα διευθετήθηκε σε αρκετά ικανοποιητικό βαθμό.
- Αγωνία και έντονο προβληματισμό για το μέλλον των εξυπηρετούμενων ΑμεΑ στο ΚΕΚΥΚΑμεΑ Καβάλλας εξέφρασε σε επιστολή του ο Σύλλογος προς την ηγεσία του Υπουργείου Υγείας και την Ε.Σ.Α.μεΑ., για τη νέα κατάσταση για τα ΚΕΚΥΚΑμεΑ.

Συμμετέχουμε...

- Ο Νομαρχιακός Σύλλογος ΑμεΑ Ν. Καβάλλας συμμετείχε στο μεγαλειώδες Παναθηναϊκό Συλλογικό Παναναθηναϊκό που διοργανώθηκε από την ΕΣΑμεΑ στην Πλατεία Συντάγματος στην Αθήνα, στις 3 Δεκεμ-

βρίου 2010.

- Σε εκδηλώσεις «συγγενών» φορέων, όπως σε αυτή του Συλλόγου Αιμοδοτών Ν. Καβάλλας, όπου υπήρχε εκτενής αναφορά στη δωρεά οργάνων σώματος.
- Στην ημερίδα που διοργάνωσε ο ροταριανός όμιλος Καβάλλας «Νεάπολις» με θέμα: «Ακούω το πρόβλημά σου και βοηθώ».

Αναμένουμε...

- Σε εξέλιξη βρίσκεται πρόταση του Συλλόγου, μετά από δωρεάν του ΟΠΑΠ, και σε συνεργασία με τον Δήμαρχο Καβάλλας να κυκλοφορήσει το επόμενο χρονικό διάστημα όχημα για τη μεταφορά ατόμων με αναπηρία και μάλιστα χωρίς κόστος.
- Μετά από συνάντηση με ιατρική εταιρεία της Καβάλλας, ξεκίνησε προσπάθεια για τη δημιουργία Κέντρου Φιλοξενίας και υποστηριζόμενης διαβίωσης ΑμεΑ.
- Δυστυχώς, δεν υπάρχει μονάδα αυτόνομης και ημιαυτόνομης διαβίωσης για άτομα με αναπηρία στον Νομό...

Το Δ.Σ. του Συλλόγου απαρτίζεται από τους:

ΠΡΟΕΔΡΟΣ: Κρεμμύδας Μάκης
Γ. ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ: Βυζικίδης Τάσος
ΑΝΤΙΠΡΟΕΔΡΟΣ: Λυμπεράκης Μιχάλης
ΑΝΑΠΛΗΡΩΤΗΣ ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ: Τζάρα Χριστίνα
ΟΡΓΑΝΩΤΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ: Μαμαλιά Πέννη
ΑΝΑΠΛ. ΟΡΓΑΝΩΤΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ: Χατζησταύρου Μάρθα
ΤΑΜΙΑΣ: Μαγουνάκης Τάσος
ΜΕΛΟΣ: Διττοπούλου Φρόσω
ΜΕΛΟΣ: Αβραμίδης Δημήτρης

Συνέντευξη με τον Καθηγητή Γεράσιμο Κουζέλη

Άτομα με Αναπηρία & Ανθρώπινα Δικαιώματα

Η Ευρώπη εμφανίζεται να είναι ο τόπος των ίσων ευκαιριών για όλους τους ευρωπαίους πολίτες. Η Διεθνής Σύμβαση για τα Δικαιώματα των Ατόμων με Αναπηρία (ΟΗΕ, 2007) είναι η πρώτη σύμβαση ανθρωπίνων δικαιωμάτων που υπογράφεται και κυρώνεται από την Ευρωπαϊκή Ένωση και η εφαρμογή της μπορεί να ανοίξει τον δρόμο για όλες τις μελλοντικές συμβάσεις για τα ανθρώπινα δικαιώματα. Ωστόσο, τα άτομα με αναπηρία, σε Ελλάδα και Ευρώπη, έρχονται συνεχώς αντιμέτωπα με διακρίσεις.

Συνέντευξη: Τάνα Κατσάκη

Ο Γεράσιμος Κουζέλης, γεννημένος το 1953 στην Αθήνα, είναι Καθηγητής Επιστημολογίας και Κοινωνιολογίας της Γνώσης.

Έχει σπουδάσει κοινωνιολογία και φιλοσοφία στα πανεπιστήμια του Μάρμπουργκ και της Φραγκφούρτης (διδακτορικό δίπλωμα το 1986).

Ερευνητική δραστηριότητα στα αντικείμενα: κριτική θεωρία, επιστημολογία και μεθοδολογία των κοινωνικών επιστημών, ιδεολογία, επιστημονική επιχειρηματολογία, εκπαίδευση ενηλίκων και διδακτική, μειονότητες, φιλοσοφικές και κοινωνικές όψεις των νέων τεχνολογιών.

Πού οφείλεται αυτή η αναντιστοιχία ανάμεσα στο θεσμικό πλαίσιο και στην πραγματικότητα;

Το πλαίσιο που θέτουν οι διακηρύξεις των δικαιωμάτων, όχι μόνο εκείνων των ατόμων με αναπηρία, είναι προϊόν μιας διεκδίκησης που, ενώ έχει αποκτήσει επαρκή νομιμοποίηση, διατηρεί τον χαρακτήρα μιας πιο «προωθημένης», επιδιωκόμενης στάσης και συχνά μιας αποκρουστικότητας κοινωνικών και πολιτικών συσχετισμών που μπορεί - σε τοπικό ή διεθνές επίπεδο - να έχουν μεταβληθεί. Η τυπική κατοχύρωση δεν συνεπάγεται σε τέτοιες περιπτώσεις και εξασφάλιση.

Για τις κοινωνίες που, όπως οι ευρωπαϊκές, επενδύουν ιδεολογικά και πολιτικά στην προβολή ανθρωπιστικών αξιών, η αναγνώριση και αποδοχή αιτημάτων σχετικών με δικαιώματα του ανθρώπου, του πολίτη ή και ειδικών («ασθενέστερων» ή «μειονεκτουσών») κοινωνικών κατηγοριών αποτελεί πάντα «μέση λύση»: ενισχύει την εικόνα αλληλίας και την πραγματική διαδικασία εξασφάλισης κοινωνικής συνοχής, χωρίς να υπαγορεύει άμεσα εφαρμογή όρων και συνθηκών που προκύπτουν από αυτή την αναγνώριση.

Η αναντιστοιχία που διαπιστώνετε αποτελεί δύναμη συστατικό στοιχείο της σύγχρονης κοινωνίας, καθώς αντανakλά τη σχέση μεταξύ μιας πιο διευρυμένης και μιας πιο στενής ερμηνείας των αξιών που συνδέονται με τον χαρακτήρα του καθεστώτος. Έτσι

η κοινωνία μας συχνά ορίζει ως θεμελιώδεις αξίες τις οποίες δεν μπορεί να σεβαστεί. Η αντίφαση αυτή χαρακτηρίζει τις κεντρικές διακηρύξεις περί ισότητας ή δικαιοσύνης αλληλίας και εκείνες του σεβασμού των δικαιωμάτων των ατόμων με αναπηρία.

Υπό ποιες προϋποθέσεις οι Συμβάσεις είναι δυνατόν να κάνουν τη διαφορά στην πραγματική ζωή;

Η κατοχύρωση δικαιωμάτων σε συμβάσεις είναι κοινωνικά και πολιτικά πράγματι κρίσιμη γιατί αποτελεί μια θεσμική παγίωση. Έστω δηλαδή κι αν τα δικαιώματα αυτά δεν εξασφαλίζονται ή η εφαρμογή απέχει πολύ από τη διακήρυξη, κάτι που έχει διατυπωθεί σε σύμβαση είναι πάντα δυνατόν να ανασυρθεί, να διεκδικηθεί με πολύ ισχυρά επιχειρήματα, με ισχυρή νομιμοποίηση. Οι συμβάσεις ενισχύουν έτσι αποφασιστικά κάθε προσπάθεια κριτικού ελέγχου των κοινωνικών διακρίσεων, κάθε αγώνα χειραφέτησης και κατάκτησης δυνατοτήτων και ευκαιριών πρόσβασης σε κοινωνικά αγαθά.

Ο συσχετισμός που παγιώνεται σε διακηρύξεις σαν κι αυτή των δικαιωμάτων των ατόμων με αναπηρία είναι υπέρ αυτών των δικαιωμάτων, νομιμοποιεί και τροφοδοτεί την εφαρμογή τους, παρά τις προσπάθειες απαξίωσης, εξουδετέρωσης ή αρνητικής ανασηματοδότησής τους. Οι συμβάσεις κάνουν τη διαφορά όταν χρησιμοποιούνται ως όρια από τις ομάδες που διεκδικούν δικαιώματα: μέχρι εδώ, αυτά οφείλτε να κάνετε. Φυσικά

και η πιο νόμιμη, η πιο πειστική η πιο αγωνιστική διεκδίκηση δεν είναι αναγκαστικά επιτυχής.

Πώς είναι δυνατόν να ορισθούν τα ανθρώπινα δικαιώματα και ποιες οι προϋποθέσεις άσκησής τους;

Τα ανθρώπινα δικαιώματα είναι το σύνολο των όρων που εξασφαλίζουν πως «εδώ και τώρα», στο δικό μας δηλαδή πολιτισμικό και ιστορικό πλαίσιο, η κοινωνία μας ορίζει και αναγνωρίζει ό,τι μας καθιστά ανθρώπους. Οι όροι ύπαρξης του σημερινού ανθρώπου στην πολιτική και κοινωνική του υπόσταση, οι όροι ύπαρξης του πολίτη, περιγράφονται και δύναμει κατοχυρώνονται μέσω των δικαιωμάτων αυτών. Γι αυτό κι η οικουμενική διακήρυξη του 1948 εξάγει την ανάγκη κατοχύρωσης των ανθρωπίνων δικαιωμάτων από την «αναγνώριση της αξιοπρέπειας» και ορίζει ρητά τα ίσα και «αναπαλλοτρίωτα δικαιώματα» ως «το θεμέλιο της ελευθερίας, της δικαιοσύνης και της ειρήνης στον κόσμο», των αρχών και αξιών δηλαδή που περιγράφουν τα ιδεολογικά θεμέλια της νεωτερικής κοινωνίας.

Αντίστοιχα θα πρέπει να κατανοήσουμε τα δικαιώματα του παιδιού ως όρους αναγνώρισής του ως παιδί και δύναμει πολίτη, πάντως ανθρώπου του οποίου η κοινωνία σέβεται την αξιοπρέπεια παρά την αδυναμία του. Αντίστοιχα και τα δικαιώματα των ατόμων με αναπηρία: η απουσία αναγνώρισής τους δεν αφορά μόνο κάποιες αξίες και αρχές, αλληλίας τα ίδια τα άτομα, τα οποία τότε δεν αναγνωρίζονται πλήρως

ως πολίτες, ως πλήρεις άνθρωποι.

Από την άλλη πλευρά, μπορούμε, έστω και λίγο απλουστευτικά, όπως ήδη το έκανα, να ορίσουμε τα δικαιώματα ως το προϊόν της θεσμικής παγίωσης ενός αποτελέσματος διεκδικήσεων, ενός ιστορικά διαμορφωμένου πλέγματος απαιτήσεων και δυνατοτήτων εντός των κοινωνικών συγκρούσεων.

Αυτή η διπλή τους προσέγγιση και υπόσταση μάς επιτρέπει να σκεφτούμε το ζήτημα των προϋποθέσεων άσκησης των δικαιωμάτων ως το εντέλαιο κρίσιμο. Ένα αναγνωρισμένο και τυπικά ή θεσμικά κατοχυρωμένο δικαίωμα δεν είναι αυτομάτως και εξασφαλισμένο ως προς την πλήρωσή του. Η πραγμάτωση του δικαιώματος εξαρτάται από τους ιδεολογικούς, πολιτικούς και οικονομικούς όρους που διαγράφονται από την εκάστοτε συγκυρία, από τον εκάστοτε ενεργό συσχετισμό των κοινωνικών δυνάμεων. Η απόσταση μεταξύ τυπικής ισχύος και πραγματικής άσκησης έχει κι αυτή διπτό χαρακτήρα, καθώς υπαγορεύεται αφενός από υλικές και θεσμικές προϋποθέσεις που έχουν το χαρακτήρα «υποδομής», συχνά και στο επίπεδο των εκτελεστικών νομικών διατάξεων, αφετέρου δε από ό,τι εμφανίζεται ως «υποκειμενικός» παράγων, από τις ατομικές δυνατότητες άσκησης των δικαιωμάτων.

Να σημειώσω ότι ιστορικά ο δεύτερος παράγων αποδεικνύεται κρίσιμότερος. Γιατί είναι βέβαια σαφές ότι τα δικαιώματα

παραμένουν απλώς «κενά γράμματα» όταν δεν εξασφαλίζονται οι όροι άσκησής τους - κι αυτό είναι, ειδικά στην Ελλάδα, το συνθηθέστερο πρόβλημα. Απουσιάζουν οι νομοθετικές ρυθμίσεις, απουσιάζουν οι υλικές υποδομές, απουσιάζουν οι υποστηρικτικές υπηρεσίες, απουσιάζει η ενημέρωση και ευαισθητοποίηση της κοινωνίας, απουσιάζει το πολιτικό ενδιαφέρον, απουσιάζουν οι μηχανισμοί ελέγχου, δυστυχώς και ο κριτικός δημόσιος λόγος, η δημοσιότητα. Στο δικό σας χώρο αυτό είναι τόσο φανερό που δεν χρειάζεται να επιχειρηματολογήσει κανείς.

Όμως αυτό που χαρακτηρίζει τις δυτικές νεωτερικές κοινωνίες είναι κυρίως η τάση εναπόθεσης της ευθύνης άσκησης των δικαιωμάτων, της ευθύνης αξιοποίησης των τυπικά προσφερόμενων ευκαιριών στο μεμονωμένο άτομο, ή την οικογένειά του. Και ακριβώς επειδή, εν ονόματι της ουδετερότητας, οι θεσμικές ευκαιρίες παρέχονται σε γενικό επίπεδο, κατά κανόνα δεν είναι καν ορατές για τα άτομα που τις έχουν ανάγκη, για τα άτομα που δεν έχουν πρόσβαση στην πληροφορία και στα μέσα που απαιτούνται για την άσκηση των δικαιωμάτων τους. Έτσι ο αποκλεισμός είναι - και κυρίως εμφανίζεται ως - αποτέλεσμα ατομικής ανικανότητας. Πόσο μάλλον που η άσκηση δικαιωμάτων προϋποθέτει συνήθως - και υπό τις συνθήκες ελληνοπούς θεσμικής και υλικής υποστήριξης - άσκηση πίεσης, ενεργό διεκδίκηση, συλλογική δράση.

Πώς επιδρά η οικονομική κρίση

στη στα δικαιώματα;

Η οικονομική κρίση αφενός ενισχύει την τάση στην οποία μόλις αναφέρθηκα. Το πιο απειλητικό είναι ακριβώς ότι η κρίση μας απομονώνει, μας στρέφει στα του οικείου χώρου, τα του δικού μας οίκου, στις άμεσες δικές μας ανάγκες. Κοιτώντας ο καθένας τον εαυτό του, αυτό που πρωτίστως δεν μπορεί να δει είναι τον εαυτό του εντός του πλέγματος των σχέσεων που ορίζουν τις δυνατότητές του. Η μοναδοποίηση, την οποία συνεπάγεται η κρίση, η κατάλυση των δεσμών αλληλεγγύης και κοινωνικής συναντίληψης, οι συνθήκες που φέρνουν το άτομο αντιμέτωπο με μια τυφλή και αδιεξοδική κοινωνική «νομοτέλεια», εμποδίζουν ριζικά την άσκηση των δικαιωμάτων.

Δεν είναι όμως μόνο αυτό. Γιατί η κρίση αφορά άμεσα και τα ίδια τα δικαιώματα. Υπό τις παρούσες συνθήκες πολλή, δυστυχώς πάρα πολλή και τα πιο θεμελιώδη ακόμα, αλλιά ιδίως όσα συνδέονται με ευπαθείς ή πιο ασθενείς ομάδες, μπορούν να παρουσιαστούν σαν «ψιλά γράμματα» - και πάντως «γράμματα». Μπορούν δηλαδή, τόσο θεσμικά όσο και από την πλευρά των ίδιων των πολιτών που βρίσκονται αντιμέτωποι με την καθημερινότητα και τη σκληρή πραγματικότητα ή την ιδεολογία της, να αδρανοποιηθούν και σταδιακά να απαξιωθούν, να εμφανιστούν ως «υπερβολικά» ή «μη ρεαλιστικά» και εντέλαιο να καταργηθούν, τουλάχιστον ως προς την εφαρμογή ή και την επίκλησή τους. «Ποιος νοιάζεται» θα ακού-

με να μας λένε, «εδώ δεν έχουμε να φάμε και θα κοιτάμε τις ράμπες;» ή «ποιο δικαίωμά σου στην εργασία όταν δεν υπάρχουν δουλειές;».

Ποιες είναι οι προϋποθέσεις ώστε η κρίση να μην χρησιμοποιείται ως ευκαιρία για την περικοπή των δικαιωμάτων;

Εδώ τα πράγματα δεν είναι καθόλου εύκολα, γιατί πάντα τα επιχειρήματα του «προσγειωμένου ρεαλισμού» μοιάζουν αποπληστικά. Δεν νομίζω ότι υπάρχει άλλη απάντηση από την αλληλεγγύη, τη συλλογικότητα και την επιμονή στην αντίσταση. Απαιτείται ένας λόγος που επιμένει, που επιμένει να διακρίνει μέσα στη γενική και εσκεμμένα θολούρα, που επιμένει να διακρίνει όρους, απαιτήσεις, δικαιώματα, αξιώσεις και διεκδικήσεις. Ένας τέτοιος ψυχραιμολόγος θα πρέπει να καθιστά σαφές σε όλους, ή σε όσους περισσότερο, ότι το δικαίωμα του αλλήλου, αυτού που τώρα το χάνει, αυτού που μοιάζει τόσο διαφορετικός και ειδική, περιθωριακή περίπτωση, είναι δικό τους δικαίωμα, ότι αυτοί είναι, δύναμει, ο άλλος.

Διανύουμε μια περίοδο που και τα δικαιώματα στο επίπεδο των συνταγματικών κατοχυρώσεων διατρέχουν κίνδυνο αδρανοποίησης και έμπρακτης άρσης τους. Επομένως η ανάγκη επιμονής στις αξιώσεις που συνδέονται με αυτά, στο πλήρες δηλαδή περιεχόμενο του τι σημαίνει να είναι κανείς πολίτης, του τι σημαίνει η αξιοπρέπειά του, η ζωή του, η ελευθερία σκέ-

ψης και κίνησης, είναι επιτακτική. Κι εδώ η επίκληση του συντάγματος, των ευρωπαϊκών και διεθνών συμβάσεων θεμελιώνει έναν τέτοιο λόγο, τον νομιμοποιεί και του προσφέρει εργαλεία.

Είναι δυνατόν να γίνει λόγος για κοινωνική κρίση;

Ναι, νομίζω ότι η κρίση είναι πρωταρχικά κοινωνική και με αυτό εννοώ τις συνέπειες που έχει η ακραία οικονομική ανισότητα και η οικονομική εξαθλίωση στον ιστό των κοινωνικών σχέσεων, στις ήδη απαξιωμένες σχέσεις αλληλεγγύης και συλλογικής δράσης. Κοινωνική είναι η κρίση που αναδεικνύει τον ριζικό ατομικισμό που υπαινίχθηκα, την χωρίς όρια εκμετάλλευση, τον ρατσισμό που ζούμε στη νέα μας καθημερινότητα. Αυτή, η καθημερινότητα, είναι ο καθρέφτης της κοινωνικής κρίσης. Και είναι αυτή που μας δείχνει πώς και σε ποιο βαθμό ήδη αλληλάζαμε ως πολίτες και ως πρόσωπα εντός αυτής της κοινωνικής κρίσης. Γιατί μάθαμε κιόλας να δεχόμαστε ως κανονική την εικόνα της γύρω μας εξαθλίωσης, τους δρόμους με τους αστέγους, τους «σιτιζόμενους» από τα σκουπίδια, τους ανήμπορους ασθενείς και εξαρτημένους σε κατάσταση απολύτως απάνθρωπη, την καθημερινή βία, την προσβολή των «οργάνων», την απειλοποίηση των διπλητών. Η εξαχρείωση είναι και δικιά μας, όσο δεν αναγνωρίζουμε στους περιθωριοποιημένους, στους στερημένους δικαιώματα, την ταυτότητα του ίσου μας, το είδωλο του κοινωνικού μας εαυτού. Και σε αυτή την κρίση, την κοινωνική, οι συνέπειες

δεν είναι μόνο άμεσα επικίνδυνες, είναι δυστυχώς και μακροχρόνιες. Και να βρεθούν τα λεφτά, η κανονικότητα θα παραμείνει για πολύ στιγματισμένη από αυτή την απανθρωπιά.

Στην εισήγησή σας στο συνέδριο «Εκπαίδευση και δικαιώματα σε συνθήκες κρίσης», αναφέρετε: «Θα διακρίνει (σ.σ. κάποιος) μια σαφή μετάθεση του τόνου από τα δικαιώματα στις ευκαιρίες. Το πολιτικό επιχείρημα είναι πως η ισότητα των δικαιωμάτων δεν συνεπάγεται και εξίσωση των ευκαιριών - οι γυναίκες, οι μειονότητες, οι μεταναστες, οι νέοι, τα άτομα με ειδικές ανάγκες υφίστανται διακρίσεις, παρά τα κατοχυρωμένα οικονομικά δικαιώματα». Ποιες μπορεί να είναι οι συνέπειες αυτής της τάσης;

Ήθελα να επισημάνω πως η περίοδος που χαρακτηρίστηκε από το κοινωνικό κράτος, τους αγώνες χειραφέτησης και τις αυξημένες προσδοκίες των μεσαίων στρωμάτων είναι εκείνη που ανέδειξε και εντέλει επέτρεψε τη θεσμική κατοχύρωση δικαιωμάτων, δικαιωμάτων ισότητας αλληλά και διαφοράς. Ανέναντι στην καθολικότητα αυτών των διακηρύξεων οι κοινωνικές δυνάμεις που αγωνίστηκαν για την εξασφάλιση των αντίστοιχων δικαιωμάτων είχαν πάντα να αναδείξουν τις συσσωρευμένες παραβιάσεις, το τεράστιο άθροισμα των εξαιρέσεων, την απόσταση ανάμεσα στην αρχή και την υλοποίησή της. Συμφέροντα και πολιτικές έσπευδαν από την ανέναντι πλευρά να διευρύνουν το πεδίο της εξαίρεσης, καθιστώντας

το ταυτοχρόνως και λιγότερο ορατό.

Οι ασθενέστεροι και οι μειονότητες, οι του περιθωρίου, οι όχι ακριβώς πολίτες, οι όχι απολύτως κανονικοί, οι όχι πλήρως και αρτιμελώς άνθρωποι, οι εξαιρέσιμοι – αυτά είναι τα εύκολα θύματα. «Εύκολα», γιατί εδώ η αναγνώριση μιας ιδιότητας, μιας δύναμει αξίωσης, ενός θεωρητικού δικαιώματος μπορεί με πολλούς τρόπους να κρατηθεί σε απόσταση από την πραγματική δυνατότητα άσκησής του. Όσο ίσοι και να είμαστε όλοι, οι δυνατότητές μας, η πρόσβασή μας στους κοινωνικούς πόρους είναι τόσο διαφορετικά κατανομημένα, που η ανισότητα αναπαράγεται και μάλιστα διευρύνεται και επίσης ως νόμιμη. Αν άτομα με ειδικές ανάγκες δεν έχουν τη δυνατότητα να αξιοποιήσουν μια κοινωνική προσφορά εξαιτίας «δικών τους» δυσκολιών, αυτό δεν μπορεί εύκολα να αποδοθεί στους θεσμούς. Πράγματι η πρόσβαση, η πρόσβαση στα αξιοποιήσιμα δικαιώματα και τις ανέλιγες ευκαιρίες, έγινε το κείμενο διακύβευμα του κριτικού λόγου αυτής της περιόδου και δικαίως παραμένει και σήμερα.

Μόνο που η έμφαση στις ευκαιρίες, στην οποία αναφέρθηκα, έχει και την άλλη όψη: την μονομερή εστίαση στις ευκαιρίες, που μπορεί να αποβεί ακόμα πιο ισχυρή δύναμη εγκατάστασης διακρίσεων. Γιατί σε μεγάλο βαθμό η - και νεοφιλελεύθερη - κυρίαρχη πολιτική «μοιράζει ευκαιρίες», αναθέτοντας στα απομονωμένα - και ως τέτοια ανίσχυρα- άτομα την ευθύνη αξιοποίησής τους. Λέει σε όλους μας «αν θέλετε, αν προσπαθήσετε, θα τα καταφέρετε» κι «αν δεν τα καταφέρετε, είστε υπαίτιοι της αποτυχίας». Μοιράζει δε τόσο συστηματικά πραγματικές και - κυρίως - πηλασματικές ευκαιρίες, που απομακρύνει το δημόσιο διάλογο από τα δικαιώματα, την αναγνώριση και την εφαρμογή τους. Ευκαιρίες εργασίας και όχι δικαίωμα, ευκαιρίες υγείας και όχι καθολική εξασφάλισή της. Σε αυτό τον κίνδυνο αναφέρομαι.

Σε συνθήκες ριζικής ανατροπής του κοινωνικού κράτους, πού πιστεύετε ότι πρέπει να εστιάσει το αναπηρικό κίνημα;

Δεν γνωρίζω καλά τον τομέα αυτό και σίγουρα δεν είμαι ο καταλληλότερος για να σας απαντήσω. Αυτό που αντιλαμβάνομαι από τις γύρω μας συνθήκες είναι πως δεν θα πρέπει να δεχόμαστε «εκπτώσεις» δικαιωμάτων και δικαιοδικήσεων αυτού του χαρακτήρα με τη δικαιολογία της κρίσης. Η αναπηρία δεν είναι το «εκεί έξω», δεν είναι το «άλλο» και δεν πρέπει να γίνει. Δεν πρέπει να επιτρέψου-

με να γίνει αποδεκτή ως εξαίρεση. Δεν πρέπει να νομιμοποιήσουμε την αποσιώπηση των αξιώσεων των ατόμων με αναπηρία, τη χαμηλόφωνη και «πραγματιστική» υποβάθμισή τους σε κοινωνική «πολιτέλεια». Ο ρατσισμός απέναντι στην αναπηρία δεν εξαιρεί άλλωστε κανέναν, είναι κοινωνικός ρατσισμός στραμμένος σε «εύκολο» θύμα.

Και νομίζω πως πρέπει να επιμένουμε πως δεν είναι, όπως δεν ήταν και προηγουμένως, θέμα κόστους. Το κράτος δεν είναι, αλλιώς ούτε ήταν, κοινωνικό σε ό,τι και όποτε μπορούσε να μην είναι. Θα πρέπει λοιπόν να αγωνιστούμε ώστε σε αυτό το πεδίο να μην μπορεί να μην είναι. Φοβάμαι, βέβαια, πως αυτός ο αγώνας, ασκούμενος κατ' ανάγκη με μοναδικό μέσο την πειστικότητα του λόγου και την αποτελεσματικότητα των πρωτοβουλιών του κινήματος, δεν είναι εύκολος. Και είναι πραγματικά δύσκολος όταν όλοι μιλούσαν για την οικονομία και όλοι και περισσότεροι βρίσκονται σε απόγνωση.

Με μια έννοια όμως, κάθε κοινωνική ομάδα που μέχρι πολύ πρόσφατα βρισκόταν στο περιθώριο βάσει κυρίαρχων κριτηρίων «κανονικότητας», δεν διαφοροποιείται πια τόσο έντονα και τόσο εύκολα, καθώς πολύ περισσότεροι είμαστε πια στο κατώφλι της περιθωριοποίησης. Αυτό δίνει μια ρεαλιστική ελπίδα. Ελπίδα συμμαχιών και συμμετοχής, ελπίδα συναίσθησης.

Η ψυχική αναπηρία στο προσκήνιο

Ένα πρωτοπόρο πρόγραμμα σε κίνηση

του Ευτύχη Φουτράκη*

I. ΑΠΟ ΤΗΝ ΑΠΟΜΟΝΩΣΗ ΣΤΗΝ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ

Η υποχώρηση της ασυλικής προσέγγισης της ψυχικής υγείας, κατά τις τελευταίες δεκαετίες, αποτέλεσε ένα σημαντικό βήμα για την επικράτηση της καθολικότητας της ιδιότητας του ανθρώπου και της αξιοπρέπειας που τον συνοδεύει. Ο ψυχικά ασθενής από έγκλειστος του ασύλου, δηλ. από απλό «τεμάχιο» ενός συστήματος, ανακτά την ανθρώπινη υπόσταση, γίνεται πρόσωπο και, τελικά, συμ-

μέτοχος της κοινωνικής συσσωμάτωσης. Όμως, η ανάδειξη του ψυχικά ασθενούς σε **υποκείμενο** δεν είναι μια απλή υπόθεση: εκτός από τα εμπόδια της κοινωνικής επιφύλαξης ή και αρνητικότητας, συχνά συναντά ανυπερβλήτες θεσμικές δυσχέρειες. Η θεσμική αντιμετώπιση του ψυχικά ασθενή δεν απέχει από τις κρατούσες κοινωνικές αναπαραστάσεις γι' αυτόν: κάτι μεταξύ επικίνδυνου και ανύπαρκτου, σε κάθε περίπτωση όμως απόβλητου!

Η παραδοχή ότι ο ψυχικά ασθενής είναι άνθρωπος και υπάρχει, όσο αυτονόητη και αν ακούγεται,

αποτελεί μια μοντέρνα κατάκτηση, με συχνά αβέβαιο περιεχόμενο και, πάντως, αμφίβολο αντίκρισμα στον πραγματικό κόσμο. Είναι όμως μια θέση αρχής, απ' όπου μπορεί να εκκινεί κάθε συζήτηση, σε μια **κοινωνία ανθρωπισμού** και ένα **κράτος κοινωνικής αλληλεγγύης**. Κάπως πιο παραστατικά, θα ήλεγμε ότι το «πλοίο των τρελών» επιτέλους φτάνει στο λιμάνι του διαφωτισμού, για να συναντήσει αξίες όπως η αξιοπρέπεια, η ελευθερία, η ισότητα και η δικαιοσύνη, να συναντήσει δηλ. τα θεμελιώδη ανθρώπινα δικαιώματα. Ξεκινά έτσι μια δύσκολη σχέση, η οποία συνδέει τα άτο-

Με τη
συγχρηματοδότηση
της Ευρωπαϊκής
Ενωσης

* Δρ. Νομικής, Ειδ. Επιστήμων ΣτΠ και Επιστημονικός υπεύθυνος του έργου «Ενδυνάμωση της Συλλογικής Έκφρασης και της Συνηγορίας των Ατόμων με Ψυχική Αναπηρία» της ΕΣΑμεΑ.

μα με ψυχική αναπηρία από τη μια πλευρά και τα δικαιώματα από την άλλη.

Η θεσμική καταγραφή ορισμένων εγγυήσεων για τα άτομα με ψυχική αναπηρία αποτελεί ένα κεκτημένο του αναπηρικού κινήματος. Όμως ένα τέτοιο κεκτημένο λειτουργεί δυναμικά και στις μέρες μας φαίνεται, όλο και περισσότερο, να τίθεται υπό διαπραγμάτευση. Επιπλέον, μάλιστα, όπως επισημαίνεται, το πλέον κρίσιμο στοιχείο που χαρακτηρίζει τα δικαιώματα των ψυχικά αναπήρων στην Ελλάδα, όπως και σε άλλες δυστυχώς όψεις του ελληνικού δημόσιου βίου, εντοπίζεται στην απόσταση μεταξύ των νομικών προβλήσεων και της πραγματικότητας, μ' άλλα λόγια μεταξύ θεωρίας και πράξης. Τα προβλήματα που συχνά σημειώνονται στην πραγμάτωση των δικαιωμάτων συνδέονται με την σταθερή επιλογή της χώρας μας να αρκείται σε μια «πολιτέλεια» **θεσμικού λόγου**, χωρίς να προχωρεί σε μέτρα υλοποίησης των εξαγγεληόμενων. Με διαφορετικά λόγια: η εισαγωγή ενός νόμου ή η υπογραφή μιας διεθνούς σύμβασης είναι, ενίοτε, εύκολη, όμως η ουσιαστική εφαρμογή τους απαιτούν πολιτικές και μέτρα, που αφενός κοστίζουν και αφετέρου θίγουν κατεστημένα. Έτσι, σχηματικά, «από το ΦΕΚ μέχρι το Ταμείο», μεσοδιαβί ολόκληρη η ελληνική αλήθεια, όπου, συχνά, το δεύτερο ακυρώνει το πρώτο.

Η παραδοσιακή αντίληψη για τα δικαιώματα του (ψυχικά ανάπηρου) ανθρώπου αρκείται στην αναγνώρισή τους, δηλ. την παθητική ανοχή τους. Ωστόσο, μια περισσότερο ενεργητική στάση υποστήριξης της άσκησης των δικαιω-

μάτων, έχει καταστεί από τα πράγματα αναγκαία. Μια τέτοια προσέγγιση έχει ως αποδέκτες τόσο τους φορείς που αναπτύσσουν πολιτικές για τους ψυχικά αναπήρους αθλή, κυρίως, αυτά τα ίδια τα υποκείμενα των δικαιωμάτων, ώστε να είναι σε θέση να τα ασκήσουν. Εδώ προβάλλει, λοιπόν, ως προτεραιότητα η **χειραφέτηση** των ατόμων με ψυχική αναπηρία, ιδίως μέσα από τη διαδικασία της υποστηριζόμενης λήψης αποφάσεων και της (Αυτό-)Συννοηρίας. Τέτοιες διαδικασίες στοχεύουν στην αυτονομία των ατόμων και βασίζονται στην ανάδειξη της προσωπικότητας του ψυχικά ανάπηρου, μακριά από λογικές επιστημονικής/ψυχιατρικής ή οικογενειακής χειραγώγησης. Ο στόχος αυτός αποκτά ξεχωριστή σημασία, καθόσον αποτελεί κοινό τόπο στις αξιολογήσεις της «στρεβλής» (ελληνικής) ψυχιατρικής μεταρρύθμισης ότι οι σχέσεις εξουσίας, στο πλαίσιο του συστήματος ψυχικής υγείας, δεν αναδιαμορφώθηκαν, ώστε οι λήπτες υπηρεσιών να μετεξελιχθούν σε υποκείμενα της αλληλαγής.

Η (Αυτό-) **Συννοηρία** (Advocacy), ειδικότερα, αποτελεί ένα θεσμικό μόρφωμα με σημαντική ανάπτυξη στις χώρες της δυτικής Ευρώπης, της Αμερικής αθλή και την Αυστραλία. Ένας διεθνής οργανισμός (Mental Disability Advocacy Center) ήδη αναπτύσσει δράση σε υπερεθνικό επίπεδο, προωθώντας το θεσμό και λειτουργώντας ενοποιητικά αθλή και συγκριτικά. Εμφανίζονται, βέβαια, διαφορετικά μοντέλα, τόσο σε επίπεδο οργάνωσης και χρηματοδότησης όσο και σε επίπεδο παρεχόμενων υπηρεσιών και υφιστάμενων (υπο)δομών. Έτσι π.χ. είναι εξαιρετικά ενδιαφέρον το πα-

ράδειγμα του Ηνωμένου Βασιλείου όπου είναι ανεπτυγμένο ένα ολόκληρο ανεξάρτητο σύστημα συννοηρίας για την ψυχική υγεία (Independent Mental Health Advocacy) το οποίο, μέσα από ένα δίκτυο τοπικών υπηρεσιών, αναπτύσσει ένα πλήγμα δράσεων, με δύο κυρίως άξονες συνδρομής στους ασθενείς: Κατά πρώτον, την πρόσβαση και κατανόηση ορισμένων πληροφοριών, π.χ. τα δικαιώματά τους κατά το νόμο, τις ιατρικές υπηρεσίες που μπορούν να λάβουν κ.λπ. και, κατά δεύτερον, την άσκηση των δικαιωμάτων τους, π.χ. εκπροσωπώντας τους. Ιδιαίτερη έμφαση φαίνεται να δίνεται από τον **Παγκόσμιο Οργανισμό Υγείας** για το θεσμό της Συννοηρίας στην Ψυχική υγεία. Ήδη άλλωστε στην ελληνική έκδοση του σχετικού Εγχειριδίου το 2003 προτεινόταν η ενεργοποίηση ενός τέτοιου θεσμού ως «ιδιαίτερου μηχανισμού υποστήριξης των ατόμων με ψυχικές διαταραχές στην άσκηση των δικαιωμάτων τους», χωρίς δυστυχώς μέχρι σήμερα να υλοποιηθεί η πρόταση αυτή.

Παράλληλα, ένα **πλήγμα διεθνών νομικών κειμένων**, με διαφορετικού βαθμού δεσμευτικότητα, φαίνεται τα τελευταία χρόνια να δημιουργεί ένα διαρκώς αυξανόμενης πυκνότητας κανονιστικό πλαίσιο προστασίας των ατόμων με ψυχική διαταραχή. Ιδιαίτερη αξία διαθέτει εδώ η, σχετικά πρόσφατη, **Σύμβαση για τα Δικαιώματα των Ατόμων με Αναπηρία (ΑμεΑ)** που υιοθετήθηκε από τη Γενική Συνέλευση του ΟΗΕ το 2006 και ετέθη σε ισχύ το 2008. Η Ελλάδα υπέγραψε τη Σύμβαση αυτή στις 30.3.2007, χωρίς όμως μέχρι σήμερα να την έχει κυρώσει. Αντίθετα, η Κύπρος κύρωσε πρόσφατα τη Σύμβαση η οποία τέ-

θηκε ήδη σε ισχύ στις 27 Ιουλίου 2011. Η Σύμβαση αυτή αποτελεί σταθμό τόσο στην ιστορία των ανθρωπίνων δικαιωμάτων όσο και στην πορεία του αναπηρικού κινήματος. Πρόκειται για δεσμευτικό κείμενο το οποίο έχει προσυπογραφεί και από την Ευρωπαϊκή Ένωση, όπου και ισχύει από τις 22 Ιανουαρίου 2011. Ιδιαίτερο θεσμικό βάρος διαθέτουν οι διατάξεις των άρθρων 12, για την ισότητα ενώπιον του νόμου και 13, για την πρόσβαση των ΑμεΑ στη καιοσύνη.

Σε εθνικό επίπεδο, το ελληνικό **Σύνταγμα** με σειρά διατάξεών του, άμεσα ή έμμεσα, διαγράφει ένα προστατευτικό πλαίσιο για τα ΑμεΑ (άρ. 2 § 1: Αξία του ανθρώπου, άρ. 5 § 1: Προσωπική ελευθερία ανάπτυξης της προσωπικότητας, άρ. 5 § 5: Προστασία της υγείας και της γενετικής ταυτότητας, άρ. 12: Δικαίωμα του συνεταιρίζεσθαι). Ξεχωριστή θέση έχει η ρύθμιση του άρ. 21 αφού καθιερώνεται (§ 3:) υποχρέωση του Κράτους να «μεριμνά για την υγεία των πολιτών και [να] παίρνει ειδικά μέτρα για την προστασία ... της αναπηρίας», ενώ επιπλέον ορίζεται (§ 6) ότι «[τ]α άτομα με αναπηρίες έχουν δικαίωμα να απολαμβάνουν μέτρων που εξασφαλίζουν την αυτονομία, την επαγγελματική ένταξη και τη συμμετοχή τους στην κοινωνική, οικονομική και πολιτική ζωή της Χώρας».

Σε νομοθετικό επίπεδο μια πρώτη κατοχύρωση των δικαιωμάτων του ασθενούς σημειώνεται με την διακηρυκτική διάταξη του ν. 2071/1992 (άρ. 47). Παράλληλα με τον ίδιο νόμο (άρ. 95 επ.) δημιουργείται ένα εγγυητικό πλαίσιο στις διαδικασίες αναγκαστικού ψυχιατρικού εγκλεισμού.

Στη συνέχεια, με το ν. 2716/1999 (άρ. 2), θεσμοθετήθηκε στην Ελλάδα η **Επιτροπή Προστασίας των Δικαιωμάτων των Ατόμων με Ψυχικές Διαταραχές**, δηλ. το πρώτο κρατικό όργανο, έστω και χωρίς αποφασιστικές αρμοδιότητες, με ειδική αποστολή την προστασία των ψυχικά ασθενών. Κύρια πεδία δράσης της Επιτροπής είναι οι συνθήκες διαβίωσης στις Μονάδες Ψυχικής Υγείας, η δικαστική προστασία και η νομική συνδρομή, η πρόσβαση στα τηρούμενα αρχεία, η προστασία της παρουσίας και, τέλος, η κοινωνική επανένταξη των ψυχικά ασθενών.

Συνοψίζοντας, μπορούμε να διαπιστώσουμε την ύπαρξη ενός ικανού θεσμικού πλαισίου για την προστασία των ΑμεΑ και ιδίως των ατόμων με ψυχική αναπηρία. Παράλληλα, όμως, οφείλει κανείς να διαγνώσει την απουσία ενός συνεκτικού σχεδίου το οποίο χωρίς να παραβλέπει τις νομικές προβλήσεις, θα αποβλέπει στην ουσιαστική **πραγμάτωση των δικαιωμάτων** των ατόμων με ψυχική αναπηρία, με την ουσιαστική ενεργοποίηση ή και την συμπλήρωση των θεσμικών δυνατοτήτων και την κινητοποίηση των ίδιων των υποκειμένων. Σ' αυτό ακριβώς το σημείο καλείται το αναπηρικό κίνημα να δώσει απαντήσεις.

II. ΕΝΑ ΣΧΕΔΙΟ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΥΤΟΝΟΜΙΑ ΤΩΝ ΨΥΧΙΚΑ ΑΝΑΠΗΡΩΝ

Δύο είναι οι βασικοί πυλώνες στη σύγχρονη προσέγγιση της νομοθεσίας για την ψυχική υγεία: τα **ανθρώπινα δικαιώματα** και η **κοινωνική ένταξη**. Έτσι, γίνεται πλέον παγίως δεκτό, ότι η οπι-

κή των ανθρωπίνων δικαιωμάτων πρέπει να διαπερνά το σχεδιασμό, την εφαρμογή, την παρακολούθηση και την αξιολόγηση των πολιτικών και των προγραμμάτων ψυχικής υγείας. Ειδικότερα, η ισότητα, η μη διάκριση, η αξιοπρέπεια, η ιδιωτική ζωή, η ατομική αυτονομία, το δικαίωμα στην ενημέρωση και τη συμμετοχή δεν μπορεί να απουσιάζουν από παρεμβάσεις για την ψυχική υγεία. Από την άλλη πλευρά, η κοινοτική ένταξη αποτελεί μια σύγχρονη διάσταση που διαπνέει τις πολιτικές που αναπτύσσονται για την ψυχική υγεία και ενισχύει την ανάπτυξη ενός φάσματος υπηρεσιών και εγκαταστάσεων στο πλαίσιο της κοινότητας. Η λογική αυτή αυξάνει την συμμετοχή των ενδιαφερομένων (ασθενών, οικογενειών) ενθαρρύνοντας την ενεργό εμπλοκή τους στις συναλλαγές με τις υπηρεσίες ψυχικής υγείας.

Ως βασική συνιστώσα ενός πλαισίου ψυχικής υγείας, με σεβασμό των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, προβάλλει η επιταγή της αυτονομίας του ασθενούς. Η θέση αυτή αναλύεται σε δύο επιμέρους πτυχές:

- Ελαχιστοποίηση των περιοριστικών μέτρων, στο μέτρο του απολύτως αναγκαίου.
- Υποβολή στην λήψη των αποφάσεων, από τον ίδιο των ασθενή.

Σ' αυτή τη βάση δομείται το σχέδιο (Πράξη) «**Ενδυνάμωση της Συλλογικής Έκφρασης και της Συνηγορίας των Ατόμων με Ψυχική Αναπηρία**» στο πλαίσιο του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού», που υλοποιεί η ΕΣΑμεΑ. Στο πλαίσιο της πράξης αυτής περιλαμβάνονται δράσεις ενδυνά-

μωσης και υποστήριξης του κινήματος των ατόμων με ψυχική αναπηρία. Η ενδυνάμωση των ατόμων με ψυχική αναπηρία σημαίνει μεταβίβαση ισχύος, δικαιοδοσία και αποτελεσματική παρέμβαση ή, με διαφορετικά λόγια, **ενίσχυση της αυτονομίας**. Πρόκειται για ένα πάγιο στόχο του αναπηρικού κινήματος, ο οποίος ωστόσο στο χώρο των ατόμων με ψυχική αναπηρία αποτελεί νεωτερισμό και, εν πολλοίς, ανοικτό πεδίο, για τη διαμόρφωση πολιτικών και μοντέλων δράσης.

III. ΠΩΣ ΠΡΟΑΓΟΥΜΕ ΤΗΝ ΑΥΤΟΝΟΜΙΑ; ΤΟ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΤΟΥ ΕΡΓΟΥ

Για την επίτευξη του παραπάνω στόχου, η πράξη περιλαμβάνει τρία (3) βασικά βήματα:

1ο βήμα: Συλλογή πληροφοριών

- Εκπόνηση μελέτης για τα νέα δεδομένα που επιφέρει η Διεθνής Σύμβαση για τα Δικαιώματα των Ατόμων με Αναπηρία στον χώρο της ψυχικής αναπηρίας.
- Διεξαγωγή έρευνας για συλλογή στοιχείων από άλλες χώρες όσον αφορά το κίνημα της αυτοσυνηγορίας.
- Καθιέρωση τακτικής αμφίδρομης πληροφόρησης μεταξύ Ε.Σ.Α.μεΑ. και σωματείων ατόμων με ψυχική αναπηρία και των οικογενειών τους.

2ο βήμα: Πρόσκληση συμμετοχής ατόμων με ψυχική αναπηρία και των οικογενειών τους

- Διοργάνωση συναντήσεων σε περιφερειακό επίπεδο και δημόσιων εκδηλώσεων για την αύξηση της συνειδητοποίησης.
- Παρεμβάσεις δημοσιότητας σε ΜΜΕ.
- Έκδοση και διανομή εντύπων.

3ο βήμα: Εκπαίδευση

- Διοργάνωση εκπαιδευτικών σεμιναρίων με σκοπό το κίνημα αυτοσυνηγορίας ατόμων με ψυχική αναπηρία αλληλά και η νέα Διεθνής Σύμβαση να κατανοηθεί σε βάθος και να γίνει κτήμα όλων.
- Εκπόνηση εκπαιδευτικών εγχειριδίων.
- Επιμόρφωση εκπαιδευτών από Έλληνες και ξένους ειδικούς.

IV. ΟΡΓΑΝΩΝΟΝΤΑΣ ΤΟΝ ΧΩΡΟ ΤΗΣ ΨΥΧΙΚΗΣ ΑΝΑΠΗΡΙΑΣ: Η ΔΟΜΗ ΤΟΥ ΕΡΓΟΥ

Το αρχικά εγκεκριμένο πρόγραμμα, κατόπιν σχετικής τρο-

«Έφυγε» από κοντά μας ο Κωνσταντίνος Τερζής

Την άνοιξη του 2011 «έφυγε» από κοντά μας ο Κωνσταντίνος Τερζής, ιστορικό μέλος του Γενικού Συμβουλίου της Ε.Σ.Α.μεΑ., συνιδρυτής και αντιπρόεδρος του Πανελληνίου Συνδέσμου Πασχόντων από Συγγενείς Καρδιοπάθειες.

Ο Πρόεδρος του Πανελληνίου Συνδέσμου Πασχόντων από Συγγενείς Καρδιοπάθειες Κωνσταντίνος Χόρτης, θυμάται: «Ο Κωνσταντίνος Τερζής πλήρως συνειδητοποιημένος, οργανώθηκε στο πλαίσιο της Ε.Σ.Α.μεΑ., όπου διακρίθηκε για το ήθος και τη μαχητικότητά του. Επιστέγασμα της πορείας του αποτέλεσε η εκλογή του στην Εξελεγκτική Επιτροπή και το Γενικό Συμβούλιο της Συνομοσπονδίας, όπου διακρίθηκε για την εντιμότητα και μεθοδικότητά του. Ανήσυχος πνεύμα, το 2005 υπήρξε συνιδρυτής και αντιπρόεδρος του ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΟΥ ΣΥΝΔΕΣΜΟΥ ΠΑΣΧΟΝΤΩΝ ΑΠΟ ΣΥΓΓΕΝΕΙΣ ΚΑΡΔΙΟΠΑΘΕΙΕΣ, θέση απ' όπου συνέχισε να αγωνίζεται με όλες του τις δυνάμεις για τη βελτίωση των συνθηκών διαβίωσης των εν Ελλάδι καρδιοπαθών. Το κενό που αφήνει πίσω του τόσο για τον τριτοβάθμιο συνδικαλιστικό μας φορέα όσο κυρίως για τους συμπάσχοντές του είναι δυσαναπλήρωτο».

Ο Πρόεδρος της Ε.Σ.Α.μεΑ. Ιωάννης Βαρδακαστάνης, τονίζει: «Ο Κώστας Τερζής υπήρξε για την Ε.Σ.Α.μεΑ. ουσιαστικά ιδρυτικό στέλεχος. Ήταν παρών από το 1990 μέχρι την ημέρα που έφυγε από τη ζωή. Για μένα προσωπικά και για την οικογένειά μου, χάσαμε ένα φίλο. Το αναπηρικό κίνημα έχασε έναν ακάματο αγωνιστή. Ο χώρος των καρδιοπαθών έχασε την ψυχή του».

ποποίησης της απόφασης ένταξης, έχει παραταθεί μέχρι 30 Ιουνίου 2013. Το έργο, στο πλαίσιο της Ε.Σ.Α.μεΑ., διαθέτει τα ακόλουθα όργανα διοίκησης, τα οποία ήδη λειτουργούν: Υπεύθυνο πράξης, Επιστημονικό υπεύθυνο, Διαχειριστή, Επιτροπή παρακολούθησης και, τέλος, Ομάδα Διοικητικής και Τεχνικής Υποστήριξης.

Το έργο δομείται σε έξι (6) υποέργα. Ειδικότερα:

Ενδυνάμωση του Κινήματος της Αυτο-Συνηγορίας και Διαβούλευση με τις Οργανώσεις των Ατόμων με Ψυχική Αναπηρία και των Οικογενειών τους για την ικανότητα δικαιοπραξίας (Υποέργο 1)

Συγκεκριμένα, στο πλαίσιο αυτό θα διοργανωθούν 20 συναντήσεις των 50 περίπου ατόμων (1 συνάντηση τουλάχιστον ανά Διοικητική Περιφέρεια της χώρας). Οι συναντήσεις αυτές επιδιώκουν την πλήρη ενεργή παρουσία και συμμετοχή των συναντώμενων ατόμων με ψυχική αναπηρία.

Εκπαίδευση σε Θέματα Αυτο-Συνηγορίας και σε Θέματα Αλληλαγών που επιφέρει στο χώρο της Ψυχικής Αναπηρίας η Διεθνής Σύμβαση για τα Δικαιώματα των Ατόμων με Αναπηρία (Υποέργο 2)

Συγκεκριμένα, στο πλαίσιο της πράξης θα διοργανωθούν 30 σεμινάρια εκπαίδευσης των 20 ατόμων διάρκειας 50 ωρών έκαστο, τα οποία θα καλύπτουν θεματικά:

- την προσέγγιση της ψυχικής αναπηρίας υπό το πρίσμα των δικαιωμάτων του ανθρώπου,
- ειδικότερα ζητήματα των ψυχικά αναπήρων, όπως η ακού-

σια νοσηλεία, η προστασία των δικαιωμάτων κ.λπ. τα οποία το κίνημα αυτοσυνηγορίας καλείται να αντιμετωπίσει,

- τις αλληλαγές που επιφέρει η ανάπτυξη του κινήματος της αυτοσυνηγορίας στο άτομο και την οικογένειά του, μέχρι τις υπηρεσίες ψυχικής υγείας, την Πολιτεία και την κοινωνία εν γένει,
- τις μεταβολές που επιφέρει η Διεθνής Σύμβαση για τα Δικαιώματα των ΑμεΑ σε όλα τα επίπεδα, καθώς και τις πολιτικές διαστάσεις και την ερμηνεία της.

Στα εκπαιδευτικά σεμινάρια θα συμμετέχουν:

- άτομα με ψυχική αναπηρία και άτομα των οικογενειών τους (με έμφαση σε αυτούς που είναι δραστηριοποιημένοι) (min 90%),
- στελέχη του αναπηρικού κινήματος (max 10%).

Για τις ανάγκες των σεμιναρίων:

- Θα εκπονηθούν εγχειρίδια εκπαίδευσης για τους εκπαιδευτές και τους εκπαιδευόμενους (υλικό πληροφόρησης, τεκμηρίωσης και περαιτέρω χρήσης).
- Οι εκπαιδευτές θα παρακολουθήσουν επιμόρφωση. Στην εκπαίδευση εκπαιδευτών θα συμμετέχουν ως εκπαιδευτές και άτομα με ψυχική αναπηρία (χρήστες).

Μελέτη για το άρθρο 12 «Ισότητα ενώπιον του νόμου» και το άρθρο 13 «Πρόσβαση στη Δικαιοσύνη» της Διεθνούς Σύμβασης για τα Δικαιώματα των Ατόμων με Αναπηρία (Υποέργο 3)

Η έννοια της υποστηριζόμενης λήψης αποφάσεων (supported decision-making) είναι νέα και έρχεται να αντικαταστήσει την παραδοσιακή έννοια της δικαστικής συμπαράστασης (ή παλιότερα της «δικαστικής αντίληψης»), σύμφωνα με την οποία η λήψη αποφάσεων ανατίθεται σε ένα νόμιμο «κηδεμόνα». Μια τέτοια εξέλιξη, δηλαδή υιοθέτηση ενός νέου συστήματος υποστηριζόμενης λήψης αποφάσεων, περιλαμβάνει, πέραν των νομικών, και μια σειρά κοινωνικών διαστάσεων.

Η εκπόνηση μελέτης επιβάλλεται με στόχο την:

- Επανεξέταση της υφιστάμενης νομοθεσίας και την απάλειψη εκείνων των διατάξεων που δημιουργούν διακρίσεις σε βάρος των ατόμων με αναπηρία και ειδικότερα των ατόμων με ψυχική αναπηρία.
- Ανάπτυξη ενός συστήματος υποστηριζόμενης λήψης αποφάσεων και καταγραφής προσώπων που θα παρέχουν υποστήριξη.
- Διερεύνηση εναλλακτικών τρόπων επικοινωνίας και ισότιμη αναγνώρισή τους σε σχέση με τις συμβατικές μορφές.
- Δημιουργία ενός συστήματος για την πρόληψη και την επίλυση των συγκρούσεων ανάμεσα σε αυτούς που παρέχουν υποστήριξη και στα άτομα με αναπηρία που τη λαμβάνουν.
- Διερεύνηση μέτρων / εγγυήσεων ώστε να διασφαλίζεται αλληλά και να προστατεύεται η ικανότητα δικαιοπραξίας.
- Ενσωμάτωση καλών πρακτικών και νομοθετικών πρωτοβουλιών άλλων χωρών που σχετίζονται με το σύστημα υποστηριζόμενης λήψης αποφάσεων.

- Αποτύπωση των εμπλεκόμενων υπηρεσιών και των φορέων που θα ασκήσουν έλεγχο και του κόστους εφαρμογής των προτεινόμενων νομοθετικών προσαρμογών.

Δημοσιότητα και διάδοση των αποτελεσμάτων της πράξης (Υποέργο 4)

Για την επίτευξη του στόχου της δημοσιότητας και διάδοσης των αποτελεσμάτων της πράξης προβλέπονται οι ακόλουθες δράσεις:

- Έκδοση ενημερωτικών εντύπων.
- Πανελλαδική Διάσκεψη των ατόμων με ψυχική αναπηρία με αντικείμενο την ανάπτυξη-επέκταση ενεργών τοπικών οργανώσεων χρηστών, την προαγωγή της δικτύωσης και συνεργασίας και την ωρίμανση των απαιτούμενων ενεργειών για τη δημιουργία ομοσπονδίας των οργανώσεων χρηστών.
- Διοργάνωση ενός Εθνικού Συνεδρίου με βασικούς στόχους: την αναβάθμιση του δημόσιου διαλόγου για την ψυχική αναπηρία, την παρουσίαση της έρευνας, την παρουσίαση της μελέτης, και, τέλος, την παρουσίαση του εκπαιδευτικού υλικού που παράχθηκε.

Έρευνα για την ανάπτυξη και το ρόλο του κινήματος της (Αυτο-)Συνηγορίας σε άλλες χώρες (Υποέργο 5)

Διεξαγωγή έρευνας (γραφείου και πεδίου) για τον ρόλο του κινήματος της αυτό Συνηγορίας σε χώρες στις οποίες έχει αναπτυχθεί δυναμικά όπως ΗΠΑ, Αυστραλία, Καναδά αλλιά και σε χώρες της

Ευρώπης, προκειμένου

- Να καταγραφεί η υφιστάμενη κατάσταση της αυτοσυνηγορίας σε εθνικό και διεθνές επίπεδο (θεσμικό πλαίσιο, οργανώσεις, δράσεις, πόροι, αντιπροσωπευτικότητα, δομές).
- Να καταγραφούν οι έννοιες της αυτοσυνηγορίας και της υποστηριζό μενης λήψης αποφάσεων καθώς και η ανάπτυξή τους.
- Να αναπτυχθούν εναλλακτικές μορφές λήψης αποφάσεων.
- Να αναδειχθούν παραδείγματα επιτυχών παρεμβάσεων στην αυτό-συνηγορία αλλιά και τα τυχόν προβλήματα που έχουν εμφανιστεί και οι τρόποι αντιμετώπισής τους.

Εξωτερική Αξιολόγηση (Υποέργο 6)

Στόχος της εξωτερικής αξιολόγησης είναι η συστηματική ανάλυση, παρακολούθηση και αποτίμηση των επιμέρους συστατικών του έργου. Η αξιολόγηση αυτή θα γίνει από εξωτερικούς εμπειρογνώμονες, για να είναι όσο το δυνατόν πιο αντικειμενικά τα τελικά αποτελέσματα. Τα πεδία, τα οποία θα αξιολογηθούν είναι:

- Ο σχεδιασμός του έργου (σκοπός, περιγραφή υποέργων, χρονοδιάγραμμα, προσδοκώμενα αποτελέσματα κ.λπ.)
- Η υλοποίηση του έργου (τήρηση σχεδιασμού, ανθρώπινο δυναμικό, υποδομές κ.λπ.)

Η εξωτερική αξιολόγηση θα περιλάβει αποτελέσματα – συμπεράσματα και ερμηνεία αυτών, με προτάσεις καλή πρακτικής και κατάδειξη αδυναμιών, ενώ θα αναφέρεται και στις επιπτώσεις του

έργου στην ομάδα στόχο.

V. ΜΙΑ ΔΥΣΚΟΛΗ ΑΡΧΗ ΜΕ ΜΕΓΑΛΗ ΣΥΝΕΧΕΙΑ

Σε μια εποχή ισχυρής δοκιμασίας του κοινωνικού κράτους, η αναζήτηση νέων δρόμων για την **ισότιμη κοινωνική συμμετοχή** των ατόμων με ψυχική αναπηρία προβάλλει ως ένα δύσκολο αλλιά ενδιαφέρον εγχείρημα. Σήμερα, είναι βέβαιο ότι δεν αρκεί η φράση «πάρε το φάρμακό σου και 'σώπα'», γιατί κανένα φάρμακο πια δεν είναι αρκετό, κανένα δεν θεραπεύει ή τουλάχιστον δεν θεραπεύει από μόνο του ... Η δίψα για ελευθερία και δημιουργία δεν είναι ιδιαιτερότητα ορισμένων προσώπων – είναι ό,τι πιο φυσικά ανθρώπινο! Γι' αυτό η διασφάλιση των δικαιωμάτων των ηνπτών, ιδίως –αλλιά όχι μόνο– μέσα από τον δραστικό περιορισμό των διαδικασιών εγκληισμού και ιδρυματικής βίας, παραμένει απαίτηση διαρκώς επίκαιρη.

Είναι βέβαιο ότι δεν μπορεί κανείς να αλλιάξει τα πάντα. Μπορεί όμως να παλέψει για συνθήκες διαλόγου και ελευθέρης επικοινωνίας, με ουσιαστικό ρόλο, πρώτα απ' όλους, στους ψυχικά ανάπηρους, τις οικογένειες τους και τους ληιουργούς ψυχικής υγείας. Σ' αυτή την κατεύθυνση ένα πρώτο βήμα μπορεί να είναι η διασφάλιση των δικαιωμάτων των ψυχικά αναπήρων στην πράξη, ιδίως με τον περιορισμό του αποκλεισμού τους. Πρόκειται, είναι αλήθεια, για ένα **στοίχημα**, το οποίο όχι μόνο αξίζει αλλιά και μπορεί να κερδηθεί!

3ο Συνέδριο του Economist για την Εταιρική Κοινωνική Ευθύνη

Άτομα με αναπηρία και το δικαίωμα στην ένταξη

Τα δικαιώματα των ατόμων με αναπηρία τέθηκαν στο επίκεντρο του 3ου Συνεδρίου του Economist για την Εταιρική Κοινωνική Ευθύνη, που διοργανώθηκε, σε συνεργασία με την Εθνική Συνομοσπονδία Ατόμων με Αναπηρία (Ε.Σ.Α.μεΑ.), στις 27 Σεπτεμβρίου 2011 στην Αθήνα στο ξενοδοχείο Royal Olympic.

Κατά τη διάρκεια του Συνεδρίου συζητήθηκαν θέματα απασχόλησης και κοινωνικής ασφάλισης εν μέσω κρίσης, ο ρόλος του «Καθηλικράτη» και της Τοπικής Αυτοδιοίκησης, οι ευκαιρίες μέσα από τις νέες τεχνολογίες, η πρόσβαση των ατόμων με αναπηρία σε υπηρεσίες όπως οι τουριστικές κήπ.

Ανάμεσα στους εισηγητές του Συνεδρίου ήταν ο Πρόεδρος της Ε.Σ.Α.μεΑ. και του Ευρωπαϊκού Φόρουμ Ατόμων με Αναπηρία Ι. Βαρδακαστάνης, ο Γενικός Γραμματέας της Ε.Σ.Α.μεΑ. Χρ. Νάστας, ο Α' Αντιπρόεδρος της Ε.Σ.Α.μεΑ. Θ. Κήλεισιώτης, ο Ταμίας της Ε.Σ.Α.μεΑ. και Πρόεδρος της ΟΜΚΕ Κ. Γαργάλης, ο Υπουργός Εργασίας και Κοινωνικής Ασφάλισης Γ. Κουτρουμάνης, ο Υφυπουργός Διοικητικής Μεταρρύθμισης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης Π. Τζωρτζάκης, ο Υφυπουργός Εσωτερικών Π. Κουκουλήπουλος, ο Δήμαρχος Αθηναίων Γ. Καμίνης και ο Πρόεδρος του Ελληνικού Δικτύου για την Εταιρική Κοινωνική Ευθύνη Ν. Αναλυτής. Τη συζήτηση συντόνισε ο σύμβουλος έκδοσης του περιοδικού Economist John Andrews.

Τα άτομα με αναπηρία πληρώνουν την κρίση

«Στην κρίσιμη κατάσταση που έχει περιέλθει η χώρα τα άτομα με αναπηρία είναι οι πρώτοι που απολύονται και οι τελευταίοι που προσλαμβάνονται», τόνισε ο **κ. Ιωάννης Βαρδακαστάνης**, στην ομιλία του. «Σε κατάσταση υψηλής ανεργίας, το ποσοστό απασχόλησης των αναπήρων μειώνεται με μεγαλύτερους ρυθμούς απ' ό τι για τον υπόλοιπο πληθυσμό», τόνισε και πρόσθεσε: «Ένα άτομο με αναπηρία που βυθίζεται κάτω από τα όρια της φτώχειας πολύ πιο δύσκολα μπορεί να βγει από αυτό σε σχέση με ένα άτομο που δεν έχει αναπηρία».

Σύμφωνα με τον Παγκόσμιο Οργανισμό Υγείας, τα άτομα με αναπηρία ανέρχονται σε ένα δισεκατομμύριο, επισήμανε ο κ. Βαρδακαστάνης για να προσθέσει ότι «τα άτομα με αναπηρία δεν ευθύνονται για την κρίση, αλλιά είναι από τους πρώτους που πληρώνουν την κρίση». Επέριψε ευθύνες στην πολιτεία η οποία «δεν έχει σχέδιο» και υπολείπεται σε πραγματική κοινωνική δικαιοσύνη. Σε αυτό το πλαίσιο, έφερε ως παράδειγμα την επιβάρυνση και των ατόμων με αναπηρία από τα έκτακτα φορολογικά μέτρα της κυβέρνησης.

Ειδικότερα χαρακτήρισε «υπανάπτυκτο και προσβλητικό» τον τρόπο με τον οποίο αντιμετωπίζονται τα άτομα με αναπηρία από την ελληνική πολιτεία, τονίζοντας την ανάγκη λήψης μέτρων τόσο από τον Δήμο και την Περιφέρεια όσο και από το σύ-

νοήτο των Υπουργείων που θα προστατεύουν το εισόδημα και την απασχόληση και θα εξασφαλίζουν τις απαιτούμενες δομές κοινωνικές προστασίας και πρόνοιας, βάσει του ελληνικού Συντάγματος και των διεθνών συνθηκών.

Επίσης, εξέφρασε την άποψη ότι και ο ιδιωτικός τομέας παρουσιάζει αδυναμίες στα θέματα αναπηρίας, ζητώντας περισσότερη διαφάνεια και αντικειμενικότητα στα όποια σχετικά προγράμματα χρηματοδότησης.

Ο κ. Βαρδακαστάνης πρότεινε στο Υπουργείο Εσωτερικών τη σύσταση ομάδας εργασίας, η οποία θα διαμορφώσει πρωτόκολλο συνεργασίας, έναν «κώδικα καλής πρακτικής» σε όλα τα επίπεδα. Απευθυνόμενος προς τους Δήμους, ζήτησε να γίνει πιο συστηματική η συνεργασία με το αναπηρικό κίνημα.

Ο κ. Χρήστος Νάστας αναφέρθηκε στον ρόλο της Περιφερειακής και Δημοτικής Αυτοδιοίκησης αναφορικά με την ανάπτυξη των πολιτικών για θέματα αναπηρίας. Τόνισε ότι ειδικά για την προσβασιμότητα, «ο σχεδιασμός και η υλοποίηση ολοκληρωμένων παρεμβάσεων για την αποκατάσταση της προσβασιμότητας υποδομών και υπηρεσιών, εντασσόμενων μάλιστα σε προγράμματα αειφόρου ανάπτυξης, όχι μόνο συμβάλλει στη θεμελίωση κοινοτήτων που μπορούν

να ικανοποιήσουν τις ανάγκες όλων των πολιτών χωρίς διακρίσεις σε όλα τα στάδια της ζωής τους, αλλά μπορεί να λειτουργήσει παράλληλα ως μοχλός αναζωογόνησης και τόνωσης της τοπικής οικονομίας, δεδομένου ότι προϋποθέτει κινητοποίηση του κατασκευαστικού κλάδου, των επιχειρήσεων εμπορίας βοηθητικού εξοπλισμού και τη διεύρυνση του αγοραστικού κοινού».

Ο κ. Θωμάς Κλεισιώτης μίλησε για την εργασία, την κοινωνική ασφάλιση και την προστασία εν μέσω κρίσης. «Εν μέσω κρίσης, και μείωσης του ύψους των συντάξεων, τα άτομα με αναπηρία είναι εκτεθειμένα σε μεγαλύτερη φτώχεια και εξαθλίωση. Οι μειώσεις των συντάξεων στα άτομα με αναπηρία ή στους γονείς ατόμων με βαριά αναπηρία είναι ιδιαίτερα επώδυνο μέτρο, εάν αναλογιστούμε το πρόσθετο κόστος που απαιτείται για την κάλυψη των αναγκών της αναπηρίας τους. Το πρόσθετο αυτό κόστος είναι ιδιαίτερα υψηλό για τις βαριές αναπηρίες και αυξάνεται όταν συρρικνώνεται ο δημόσιος τομέας της πρόνοιας. Εν μέσω κρίσης, εάν το κράτος δεν σχεδιάσει ένα συντονισμένο σχέδιο προστατευτικών μέτρων, τα άτομα με αναπηρία κινδυνεύουν να ζήσουν εποχές απόλυτου κοινωνικού αποκλεισμού».

Ο κ. Κώστας Γαργάλης υπερθεμάτισε για το δικαίωμα των ατόμων με αναπηρία να

επωφεληθούν από μέτρα που προορίζονται για την εξασφάλιση της αυτονομίας τους, της κοινωνικής και επαγγελματικής ένταξής τους και της συμμετοχής τους στη ζωή της κοινότητας. «Είναι πλέον εξαιρετικά σημαντικό η Δημόσια Διοίκηση ως τελικός δικαιούχος έργων πληροφορικής να ζητεί την υιοθέτηση τεχνικών προδιαγραφών ηλεκτρονικής προσβασιμότητας. Με τον τρόπο αυτό θα γίνουν πράξη οι συνταγματικές πρόνοιες και οι προωθούμενες πολιτικές του Ψηφιακού θεματολογίου για την Ευρώπη και της Διεθνούς Σύμβασης για τα Δικαιώματα των Ατόμων με Αναπηρία. Και δεν πρέπει να παραγνωρίζεται ότι τα άτομα με αναπηρία δεν είναι απλώς τελικοί χρήστες των υπηρεσιών ηλεκτρονικής διακυβέρνησης αλλά και εν δυνάμει εργαζόμενοι. Ένα τέτοιο βήμα μπορεί να δώσει και αναπτυξιακή ώθηση στη βιομηχανία πληροφορικής».

Από την πλευρά του ο Υπουργός Εργασίας και Κοινωνικής Ασφάλισης κ. Γιώργος Κουτρουμάνης αναφέρθηκε στα προγράμματα ανάσχεσης της ανεργίας, ύψους 3,9 δις ευρώ, στα οποία εντάσσονται και δράσεις για ΑμεΑ. Αναφερόμενος στα δεδομένα προηγούμενων ετών, ο κ. Κουτρουμάνης έκανε λόγο για κοινωνικές δαπάνες, που ήταν δυσανάλογες με την αποτελεσματικότητά τους, για κατεχόμενη επιδοματική πολιτική που δεν επέτρεψε να αναπτυχθούν πρακτικές για την

ένταξη των ΑμεΑ στην αγορά εργασίας, καθώς και για πελατειακές σχέσεις με τους δικαιούχους των παροχών, με αποτέλεσμα την άνιση κατανομή των πόρων. Ο Υπουργός αναφέρθηκε σε πρωτοβουλίες της κυβέρνησης, όπως το εθνικό μητρώο αναπήρων, το κέντρο πιστοποίησης αναπηρίας με ενιαίους κανόνες και τη θέσπιση νέων κανόνων για την αγορά εργασίας, με έμφαση στην αλληλαγνή κουλτούρας των επιχειρήσεων, υπό τη σημείωση ότι έως σήμερα η αγορά εργασίας είναι «κλειστή» για τα άτομα με αναπηρία.

Τον κίνδυνο που διατρέχουν σε περίοδο κρίσης τα άτομα με αναπηρία από τη φτώχεια και τον κοινωνικό αποκλεισμό, αναγνώρισε ο Υφυπουργός Εσωτερικών, **κ. Πάρις Κουκουλιόπουλος**. Σημείωσε τα «σοβαρά προβλήματα οικονομικής φύσης κατά την άσκηση πολιτικής στην παρούσα συγκυρία» και δήλωσε ότι καταβάλλονται προσπάθειες για αξιολόγηση των υφιστάμενων δομών, ψηφιοποίηση των επιδομάτων πρόνοιας, εξορθολογισμό και εξοικονόμηση πόρων, δημιουργία προϋποθέσεων μέσω του «Καλλικράτη» ώστε η προνοιακή πολιτική και ό,τι σχετίζεται με τα άτομα με αναπηρία να περάσει σταδιακά καθ' ολοκληρία στην Τοπική Αυτοδιοίκηση. «Βάλαμε στόχο να δώσουμε βιώσιμη λύση», είπε ο κ. Κουκουλιόπουλος υπό το βάρος του σοβαρότατου προβληματισμού

για τις επενέργειες της συρρίκνωσης των προνοιακών επιδομάτων και της αποσάθρωσης των κοινωνικών δομών.

Την πολιτική για άτομα με αναπηρία που «περιορίστηκε στην παροχή επιδομάτων» και «δημιούργησε μια εξάρτηση που εγκλιωβίζει το άτομο με αναπηρία», επέκρινε ο Δήμαρχος Αθηναίων, **Γιώργος Καμίνης**, και ανέδειξε ως στόχο «μια ανοικτή και προσβάσιμη κοινωνία». «Σ' αυτές τις δύσκολες μέρες, ο Δήμος της Αθήνας θα κάνει ότι μπορεί για να διαμορφώσει πολιτικές για τα άτομα με αναπηρία», υποσχέθηκε ο κ. Καμίνης και προέταξε το πρόβλημα της προσβασιμότητας των αναπήρων στην πρωτεύουσα με την προβληματική ρυμοτομία, τα συνεχή εμπόδια στα πεζοδρόμια, τα προβληματικά μέσα μαζικής μεταφοράς και την υπερβολική χρήση Ι.Χ.

Την πρόθεση να δημιουργηθεί πιλοτικός τουριστικός προορισμός, εύκολα προσβάσιμος σε άτομα με αναπηρία, εξέφρασε η Γενική Γραμματέας Τουρισμού **Κωνσταντίνα Μπένι**, η οποία επικαλέστηκε στοιχεία που καταδεικνύουν σοβαρή έλλειψη εμπιστοσύνης των ΑμεΑ απέναντι στους ελληνικούς τουριστικούς προορισμούς. Η ίδια στάθηκε σε εκτιμήσεις οι οποίες κάνουν λόγο για σχετικά χαμηλό κόστος δημιουργίας αντίστοιχων τουριστικών υποδομών. Σημείωσε δε πως οι Έλληνες πολίτες με αναπηρία προτιμούν προ-

ορισμούς εκτός επικράτειας, στους οποίους διαμένουν κατά μέσο όρο 15 ημέρες και δαπανούν περίπου 15% περισσότερο από τον μέσο τουρίστα.

«Η κρίση πλήττει επιχειρήσεις, οικογένειες και άτομα. Η ανεργία αυξάνει, το εισόδημα μειώνεται και μαζί μειώνεται και η κατανάλωση. Αυτό είχε ως αποτέλεσμα την αλληλαγνή στις πολιτικές πρόσληψης προσωπικού», σημείωσε ο Πρόεδρος του Ελληνικού Δικτύου για την Εταιρική Κοινωνική Ευθύνη, **Νίκος Αναλυτής**. Όπως σημείωσε ο κ. Αναλυτής - και επισημάνθηκε και από άλλους ομιλητές - οι μικρομεσαίες επιχειρήσεις χαρακτηρίζονται από έντονη εσωστρέφεια που καθιστά σχεδόν απαγορευτική την απασχόληση ατόμων με αναπηρία. Αλλά και σε κάθε περίπτωση, ο αριθμός των ελληνικών επιχειρήσεων που απασχολούν άτομα με αναπηρίες είναι εξαιρετικά μικρός. «Το ισχύον θεσμικό πλαίσιο των προσλήψεων μέσω ΟΑΕΔ δεν λύνει το πρόβλημα, αφού όποιος προσλαμβάνεται υπό αυτές τις συνθήκες νιώθει τοποθετημένος και όχι επιλεγμένος», είπε ο κ. Αναλυτής και κατέληξε: «Το Δίκτυό μας θα ήθελε να συνεργασθεί με υπεύθυνους φορείς για να ενθαρρύνει επιχειρήσεις να προσλαμβάνουν άτομα με αναπηρία».

Ανεπανάληπτη ελληνική επιτυχία στο Παγκόσμιο Κύπελλο Μπότσια

της Τάνιας Κατσάνη

Ανεπανάληπτη επιτυχία για τα ελληνικά χρώματα στο Παγκόσμιο Κύπελλο Μπότσια, που φέτος έλαβε χώρα στο Μπέλφαστ. Η ομάδα BC3, αποτελούμενη από τον, ασημένιο Παραολυμπιονίκη του Πεκίνου, Γρηγόρη Πολυχρονίδη και τους Νίκο Παναγό με αναπηρώτρια την Μαρία-Ελένη Κορδαλή, κατέκτησε το χρυσό μετάλλιο στο αγώνισμα των ζευγαριών, πετυχαίνοντας έξι νίκες σε ισάριθμους αγώνες.

Είναι η πρώτη φορά που ελληνική ομάδα Μπότσια φτάνει στην κορυφή μιας τόσο σημαντικής διοργάνωσης, γεγονός που καταδεικνύει την ανοδική πορεία του αθλήματος στη χώρα μας, η οποία πλέον βάζει υποψηφιότητα και για ένα μετάλλιο στους Παραολυμπιακούς Αγώνες του Λονδίνου το 2012, ως επικεφαλής ομίλου.

Η δεύτερη μεγάλη επιτυχία ήρθε από τον αθλητή της κατηγορίας BC1 Παναγιώτη Σουλήνη, ο οποίος κατέκτησε στην κατηγορία του αργυρό μετάλλιο και επίσης πρόκριση για τους Παραολυμπιακούς Αγώνες του Λονδίνου.

Σε αυτούς τους αγώνες διαγω-

νίστηκαν 33 χώρες, ενώ την ελληνική αποστολή αποτελούσαν οι αθλητές:

Παναγιώτης Σουλήνης και Κώστας Κρικεκούκης στην κατηγορία BC1,

Γιώργος Πρεάρης και Αλέξανδρος Παπαδάκης στην κατηγορία BC2,

Γρηγόρης Πολυχρονίδης, Νίκος Παναγός και Μαρία Κορδαλή στην κατηγορία BC3,

Χρήστος Καναβάς στην κατηγορία BC4.

Συμμετείχαν ακόμη οι προπονητές Ανδρέας Κεραμιδάς, Μιχάλης Νικόπουλος και Ηλίας Αγδινιώτης, με επικεφαλής τον ομοσπονδιακό προπονητή Γιώργο Τζήμα.

Τα τελευταία χρόνια το συγκεκριμένο άθλημα, παρά τις αντικειμενικές δυσκολίες λόγω της υποχρηματοδότησης των σωματείων, έχει γνωρίσει μεγάλη ανάπτυξη. Αυτό οφείλεται στη μεγάλη προσπάθεια που κάνουν οι ίδιοι οι αθλητές, οι προπονητές και οι οικογένειές τους.

Τι είναι το Μπότσια;

Το Μπότσια (Boccia) αποτελεί Παραολυμπιακό άθλημα, που

δεν έχει αντίστοιχο Ολυμπιακό. Έχει σχεδιαστεί ώστε να παίζεται από άτομα με εγκεφαλική παράλυση, μυϊκή δυστροφία ή άλλη κινητική αναπηρία, τα οποία χρησιμοποιούν αναπηρικό αμαξίδιο.

Λέγεται ότι το παιχνίδι ξεκίνησε να παίζεται στην Αρχαία Ελλάδα, με τους διαγωνιζόμενους να πετάνε μεγάλες πέτρες (τα βότσαλα > Μπότσια, διεθνώς Boccia) σε μια πέτρα - στόχο. Στις μέρες μας, το Boccia γνωρίζει ιδιαίτερη ανάπτυξη σε περισσότερες από 40 χώρες παγκοσμίως. Συμπεριλήφθηκε για πρώτη φορά στο πρόγραμμα των Παραολυμπιακών Αγώνων της Νέας Υόρκης, το 1984. Από τότε αποτελεί αναπόσπαστο κομμάτι κάθε Παραολυμπιάδας.

Παίζεται ατομικά, σε ζευγάρια ή σε ομάδες των τριών. Σκοπός του παιχνιδιού είναι να ρίξουν οι παίκτες τη δερμάτινη μπάλα τους (χρώματος κόκκινου ή μπλε) όσο πιο κοντά μπορούν στη λευκή μπάλα - στόχο που καλείται «Jack». Η Jack ρίχνεται πρώτη, ενώ στη συνέχεια οι ομάδες ρίχνουν εναλλάξ τις μπάλες τους. Οι μπάλες προωθούνται με τα χέρια, τα πόδια, ή (εάν η αναπηρία του συμμετέχοντα είναι

01

02

βαριά) με μία βοηθητική συσκευή (την ράμπα). Στο τέλος του κάθε γύρου (set), ο διαιτητής μετράει την απόσταση που έχουν οι μπάλες των ομάδων από την Jack και δίνει ένα βαθμό για κάθε μπάλα που είναι πιο κοντά σε αυτή (την Jack) από τη κοντινότερη μπάλα του αντιπάλου. Η ομάδα ή παίκτης με την υψηλότερη βαθμολογία είναι ο νικητής στο τέλος του αγώνα.

Οι αθλητές που συμμετέχουν στους αγώνες είναι αθλητές με εγκεφαλική παράλυση ή/και μυϊκή δυστροφία, οι οποίοι αναλόγως του βαθμού αναπηρίας τους κατατάσσονται σε μία από τις παρακάτω τέσσερις κατηγορίες:

- **BC1:** Οι αθλητές ρίχνουν την μπάλα με το χέρι ή το πόδι. Μπορεί να έχουν βοηθό, ο οποίος μετακινεί και σταθεροποιεί το αμαξίδιο ή τους δίνει την μπάλα.
- **BC2:** Οι αθλητές ρίχνουν την μπάλα μόνο με το χέρι. Δεν έχουν βοηθό.

- **BC3:** Οι αθλητές αυτής της κατηγορίας χρησιμοποιούν μία βοηθητική συσκευή (ράμπα) για να ρίξουν την μπάλα με το κεφάλι φορώντας ειδική κάσκα. Έχουν οπωσδήποτε βοηθό (συναθλητή), ο οποίος πρέπει να έχει την πλήτη του στραμμένη στο γήπεδο, καθώς απαγορεύεται η οπτική του επαφή με το παιχνίδι.

- **BC4:** Οι παίκτες ρίχνουν την μπάλα με το χέρι. Δεν έχουν βοηθό.

Πανεπιστήμιο του Ούλστερ

Μεγάλη εντύπωση σε όσους ταξίδεψαν στο Μπέλφαστ για το Πρωτάθλημα, έκαναν οι εγκαταστάσεις του Πανεπιστημίου του Ούλστερ, όπου φιλοξενήθηκε η διοργάνωση. Οι 400 αθλητές από 33 χώρες, όλοι χρήστες αναπηρικών αμαξιδίων εξυπηρετήθηκαν τουλάχιστον επαρκώς – και το γεγονός αυτό καταδεικνύει τον βαθμό της προσβασιμότητας των εγκαταστάσεων.

Εικ. 1:
Με τα ελληνικά χρώματα ο Παναγιώτης Σουλάνης με την Ελένη Σουλάνη

Εικ. 2:
Κάτω από αριστερά προς τα δεξιά: Μαρία Κορδαλή, Νίκος Παναός, Γιώργος Τζήμας, Γρηγόρης Πολυχρονίδης

Επάνω:
Από αριστερά προς τα δεξιά: Ελένη Κορδαλή, Άρης Παναός, Ανδρέας Κεραμνιάς (συναθλητής του Ν. Παναού), Ντάνις Πολυχρονίδης (συναθλητής και πατέρας του Γ. Πολυχρονίδη)

3η Δεκέμβρη

Εθνική Ημέρα Ατόμων με Αναπηρία

Στο πλαίσιο της 3ης Δεκέμβρη, Εθνικής Ημέρας Ατόμων με Αναπηρία, αντιπροσωπία της Ε.Σ.Α.μεΑ., υπό τον Πρόεδρό της Ιωάννη Βαρδακαστάνη, συναντήθηκε στις 2 Δεκεμβρίου 2011 αρχικά με τον Πρόεδρο της Βουλής Φίλιππο Πετσάλη και στη συνέχεια έγινε δεκτή από τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας Κάρολο Παπούλια. Ο κ. Βαρδακαστάνης παρέδωσε τόσο στον κ. Πετσάλη όσο και στον κ. Παπούλια τη Διακήρυξη της 3ης Δεκέμβρη 2011 της Ε.Σ.Α.μεΑ., με τις θέσεις και τις προτάσεις της Συνομοσπονδίας για τη θωράκιση της αναπηρίας από την ανεργία, τη φτώχεια και τον κοινωνικό αποκλεισμό, υπό τις παρούσες συνθήκες οικονομικής κρίσης που αντιμετωπίζει η χώρα.

Στον **Πρόεδρο της Δημοκρατίας** ο κ. Βαρδακαστάνης μετέφερε τις ανασφάλειες, τις αβεβαιότητες, τις αγωνίες, τον πόνο που τα άτομα με αναπηρία, τα άτομα με χρόνιες παθήσεις, η αναπηρική οικογένεια

στο σύνολό της, βιώνει αυτή την περίοδο της σκληρής, επώδυνης κρίσης που διέρχεται η χώρα. Δήλωσε επίσης ότι ο τίτλος της φετινής Διακήρυξης «Η αναπηρία στο απόσπασμα» είναι εμπνευσμένη από τον τίτλο του βιβλίου του αείμνηστου Ανδρέα Παπανδρέου «Δημοκρατία στο απόσπασμα».

«Δυστυχώς, αυτό που συμβαίνει στη χώρα μας σίγουρα δεν έχει προηγούμενο, δεν περιγράφεται. Δεν μπήκαν κόκκινες γραμμές σε τίποτα. Αυτό που συμβαίνει για παράδειγμα με τον Κώδικα Εκτίμησης Βαθμού Αναπηρίας (ΚΕΒΑ), με την αλλαγή δηλαδή που έγινε πρόσφατα, και που εμείς ζητήσαμε να αποσυρθεί κατονομάζοντάς τον “ΚΕΒΑ Προκρούστη”. Δεν μπορεί η πιστοποίηση της αναπηρίας να είναι δημοσιονομικό μέγεθος. Η αναπηρία των ατόμων δεν μπορεί να είναι δημοσιονομικό μέγεθος. Πρέπει να προσδιορίζεται αντικειμενικά».

Κατά τη συνάντηση με τον **Πρόεδρο της Βουλής**, ο κ. Βαρδακαστάνης και τα μέλη της Εκτελεστικής Γραμματείας της Ε.Σ.Α.μεΑ. ενημέρωσαν για τα προβλήματα που αντιμετωπίζουν σήμερα τα άτομα με αναπηρία στη χώρα μας, τα οποία σχετίζονται ιδιαίτερα με την περισοτή των κοινωνικών κονδυλίων λόγω της οικονομικής κρίσης.

Ο Πρόεδρος της Βουλής δήλωσε: «Θεωρώ ότι σε περιόδους έντονης κρίσης, οικονομικής και δημοσιονομικής, όπως αυτή που διέρχεται η χώρα μας, θα πρέπει να εντείνουμε ακόμη περισσότερο τις προσπάθειές μας, για να μην είναι η κοινωνική πρόνοια και η αλληλεγγύη που θα πρέπει να υπάρχει στην κοινωνία, λόγος κενός περιορισμένου», ανέφερε, επισημαίνοντας ότι «θα πρέπει όλοι μας, και το Ελληνικό Κοινοβούλιο αλλά και η Κυβέρνηση, με πάρα πολλή προσοχή να σκύψουμε, σε αυτή την κρίσιμη περίοδο, πάνω

στα προβλήματα των συμπολιτών μας με αναπηρία».

Ο κ. Πετσάλνικος ενημέρωσε τους εκπροσώπους της Συνομοσπονδίας ότι ενόψει της συνάντησης επικοινωνήσε με τον Υπουργό Εργασίας Γιώργο Κουτρουμάνη, στον οποίο έθεσε την αναγκαιότητα να επανεξεταστούν ορισμένα προβλήματα των ατόμων με αναπηρία και έλαβε τη διαβεβαίωση του Υπουργού ότι θα γίνουν ενέργειες προς την κατεύθυνση αυτή.

Ο κ. Βαρδακαστάνης, μεταξύ άλλων, αναφέρθηκε ιδιαίτερα σε ένα σημαντικό πρόβλημα που αντιμετωπίζουν μετά την περικοπή κονδυλίων για τη λειτουργία του προγράμματος νοσηματικής διερμηνείας, που έχει σοβαρές επιπτώσεις στη ζωή των κωφών. Ο κ. Πετσάλνικος εξέφρασε την ανάγκη να συνεχιστεί το πρόγραμμα αυτό και δήλωσε προς την αντιπροσωπεία ότι η Βουλή θα διαθέσει από τον προϋπολογισμό της το ποσό των 100.000 ευρώ ώστε να συνεχιστεί η λειτουργία του.

Ο κ. Βαρδακαστάνης τόνισε ότι σήμερα υπάρχει άμεσος ο κίνδυνος να οδηγηθούν άτομα με αναπηρία στην εξαθλίωση και τη ζητιανιά, εξαιτίας των σκληρών, οριζόντιων μέτρων που λαμβάνονται, τα οποία δεν λογαριάζουν τι σημαίνει για μια οικογένεια στην Ελλάδα να αντιμετωπίζει το πρόσθετο κόστος διαβίωσης λόγω της αναπηρίας.

Από το ΚΕΠΕΠ Λεχαιών... μέχρι τα Γιάννενα και το Ίδρυμα Κοινωνικής Πρόνοιας «Ο Νεομάρτυς Γεώργιος»

Στις 3 Δεκεμβρίου 2011 Εθνική

Ημέρα Ατόμων με Αναπηρία, ο Πρόεδρος της Ε.Σ.Α.μεΑ. και του EDF Ιωάννης Βαρδακαστάνης παραχώρησε **Συνέντευξη Τύπου, από κοινού με την Περιφερειακή Ομοσπονδία ΑμεΑ Δ. Ελλάδας και Ν. Ιονίων Νήσων, στο ΚΕΠΕΠ Λεχαιών Περιφερειακής Ενότητας Ηλείας.**

Στο ΚΕΠΕΠ ο κ. Βαρδακαστάνης συναντήθηκε με τη Διοικήτρια Άννα Μazarάκη. Παρόντες ήταν επίσης ο Πρόεδρος της Περιφερειακής Ομοσπονδίας ΑμεΑ Δ. Ελλάδας και Νοτίων Ιονίων Νήσων Αντώνης Χαροκόπος και ο αντιπρόεδρος της Ομοσπονδίας και πρόεδρος του Σωματείου ΑμεΑ και Γονέων ΑμεΑ Ν. Ηλείας «Ηλίσ» Ιωάννης Παπαδάτος.

Επίσης, το απόγευμα της ίδιας μέρας, ο κ. Βαρδακαστάνης παραχώρησε **Συνέντευξη Τύπου, από κοινού με το προεδρείο της Περιφερειακής Ομοσπονδίας ΑμεΑ Ηλείας, στο Ίδρυμα Κοινωνικής Πρόνοιας «Ο Νεομάρτυς Γεώργιος» στα Ιωάννινα.** Όπως τόνισε ο κ. Βαρδακαστάνης, κεντρικό αίτημα του αναπηρικού κινήματος είναι η άμεση λήψη μέτρων και η υιοθέτηση μιας πλήρους και αποτελεσματικής πολιτικής αποϊδρυματοποίησης. Τα ιδρύματα κλειστής περιθαλψής, δεν αποτελούν σε καμία περίπτωση δομές κοινωνικής φροντίδας, αλλά δομές κοινωνικού εγκλεισμού, δομές που παραβιάζουν κατάφορα ακόμα και τα πλέον στοιχειώδη ανθρώπινα δικαιώματα.

«Προσθήθαμε στα κέντρα αυτά, σήμερα, Εθνική Ημέρα Ατόμων με Αναπηρία, για να αποτίσουμε φόρο τιμής στους ξεχασμένους Έλληνες και Ελληνίδες, στους εργαζόμενους και στις διοικήσεις, σε αναγνώριση του αγώνα και του έργου τους.

Ιδιαίτερα εν μέσω μιας δυσβάσταχτης οικονομικής κρίσης, που δυσχεραίνει ακόμα περισσότερο τη δεινή οικονομική κατάσταση των φτωχότερων των φτωχών αυτής της χώρας, είναι αδύνατη ανάγκη η αύξηση της χρηματοδότησης του ιδιαίτερα υποχρηματοδοτούμενου τομέα της Πρόνοιας από την κυβέρνηση, αλλά και της διαμόρφωσης νέων δομών προστατευμένης διαβίωσης κάτω από τον έλεγχο της τοπικής κοινωνίας, δομών που θα βρίσκονται κοντά στην οικογένεια και θα λειτουργούν υπέρ της κάλυψης των αναγκών των ατόμων με αναπηρία, ώστε να μην οδηγούνται σε ιδρύματα - αποθήκες ψυχών».

Ισχυρές δεσμεύσεις από τους ηγέτες της ΕΕ στο αναπηρικό κίνημα

1η Συνάντηση Κορυφής για την Αναπηρία:

Ο Ι. Βαρδακαστάνης με τους Χ. Μπαρόζο, Γ. Μπούζεκ & Χ. Βαν Ρομπάι

Η 1η Συνάντηση Κορυφής για την Αναπηρία έλαβε χώρα στις 6 Δεκεμβρίου 2011 στις Βρυξέλλες. Η σημαντική αυτή συνάντηση είχε οικοδεσπότη τον Πρόεδρο της Ευρωπαϊκής Επιτροπής Josi Manuel Barroso, μαζί με τους Jerzy Buzek, Πρόεδρο του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, τον Herman Van Rompuy, Πρόεδρο του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου και τον Ιωάννη Βαρδακαστάνη, Πρόεδρο του Ευρωπαϊκού Φόρουμ Ατόμων με Αναπηρία, της αντιπροσωπευτικότερης οργάνωσης των ατόμων με αναπηρία στην Ευρώπη. Η Συνάντηση Κορυφής αφορούσε στο πώς θα βελτιωθεί η ζωή των 80 εκατομμυρίων Ευρωπαίων με αναπηρία και πώς θα διασφαλιστούν τα ανθρώπινα δικαιώματά τους και η ελεύθερη ΔΙΑκίνηση (freedom of movement).

Ήταν η πρώτη συνεδρίαση μιας σειράς Συναντήσεων Κορυφής που θα διοργανώνονται από εδώ και στο εξής κάθε δύο χρόνια. Ο κύριος στόχος της συνάντησης των προέδρων είναι να διασφαλιστεί ότι τα ευρωπαϊκά θεσμικά όργανα εργάζονται από κοινού για την εφαρμογή της Σύμβασης του ΟΗΕ για τα Δικαιώματα των Ατόμων με Αναπηρία, που επικυρώθηκε το 2008. Αυτή είναι η πρώτη συνθήκη ανθρωπί-

νων δικαιωμάτων που έχει συνάψει η Ευρωπαϊκή Ένωση. Προωθεί την πλήρη συμμετοχή των ατόμων με αναπηρία στην κοινωνία, μεταξύ των οποίων γυναίκες και παιδιά με αναπηρία και των οικογενειών τους.

Στη δύσκολη εποχή της οικονομικής κρίσης, τα άτομα με αναπηρία στην Ευρώπη είναι από τις ομάδες που πλήττονται περισσότερο από τα πρωτοφανή μέτρα λιτότητας. Ο Jose Manuel Barroso, τόνισε: «Η κρίση δεν πρέπει να μας αποτρέψει από την προώθηση της εφαρμογής της Σύμβασης των Ηνωμένων Εθνών. Δεν θα υπάρξει καμία αναβολή στις νομοθετικές ρυθμίσεις εξαιτίας της κρίσης».

Ο κ. Βαρδακαστάνης από την πλευρά του, δήλωσε: «Σήμερα, σε μια περίοδο βαθιάς κρίσης, η δέσμευση για σεβασμό και προώθηση της Σύμβασης των Ηνωμένων Εθνών για τα Δικαιώματα των Ατόμων με Αναπηρία δεν είναι αρκετή. Ζητάμε την ταχεία και πρακτική εφαρμογή της εν λόγω Σύμβασης, μέσω της οποίας θα επέλθει η πραγματική αλλαγή στις ζωές των ατόμων με αναπηρία. Η Συνάντηση Κορυφής για την Αναπηρία είναι μια μοναδική ευκαιρία για τους ηγέτες της ΕΕ να θέσουν σε εφαρμογή όλες τις απαραίτητες πολιτικές και μέτρα ώστε τα θεσμικά ευρωπαϊκά όργανα να εργαστούν για την πραγματική προστασία και την προώθηση των δικαιωμάτων των ατόμων με αναπηρία στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Αυτός είναι ο μόνος πρακτικός τρόπος για την καταπολέμηση της φτώχειας, των διακρίσεων και του αποκλεισμού και την προώθηση της ένταξης των 80 εκατομμυρίων Ευρωπαίων με

αναπηρία που εργάζονται μαζί για περισσότερη ελευθερία, συμμετοχή, δημοκρατία και ανθρώπινα δικαιώματα».

Τα μέλη της Εκτελεστικής Επιτροπής του Φόρουμ υπενθύμισαν στους Προέδρους της ΕΕ τη σημασία της δράσης της ΕΕ σε τομείς όπως τα διαρθρωτικά ταμεία, τα άτομα που έχουν ανάγκη υποστήριξης υψηλού επιπέδου, η πρόσβαση στην τεχνολογία, το δομημένο περιβάλλον και οι μεταφορές, η ισότητα των φύλων και των κοινωνικών υπηρεσιών για τα άτομα με αναπηρία.

Το EDF έφερε μια σειρά προτάσεων και χαιρετίζει τις δεσμεύσεις και τη θετική απάντηση που βγήκε από τη αυτή τη Συνάντηση:

- Τη σύναψη του Προαιρετικού Πρωτοκόλλου από το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο.
- Τη συμμετοχή του Φόρουμ σε μια συνεδρίαση του Σώματος των Επιτρόπων το 2012.
- Τη συμμετοχή του Φόρουμ σε μια από τις συνεδριάσεις της σύσκεψης των Γενικών Διευθυντών της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, για να εξασφαλιστεί η οριζόντια εφαρμογή της Σύμβασης των Ηνωμένων Εθνών.
- Τη διοργάνωση του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου των ατόμων με αναπηρία μέσα στο 2012, που υποστηρίζεται ευρέως από τον Πρόεδρο Buzek και του Ευρωβουλευτή Adam Kosa, Πρόεδρο της Διακομματικής Επιτροπής για την Αναπηρία, που επίσης συμμετείχαν στη συνεδρίαση.

Με τη σειρά του ο Jerzy Buzek, Πρόεδρος του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου επιβεβαίωσε τη δέ-

σμευση του Κοινοβουλίου για την εφαρμογή της Σύμβασης των Ηνωμένων Εθνών. «Απευθύνω έκκληση για τη επικύρωση του Προαιρετικού Πρωτοκόλλου από το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο», πρόσθεσε.

Ο Van Rompuy τόνισε: «Όταν συζητάμε για τη μακροοικονομική πολιτική, έχουμε την τάση να ξεχνάμε τη συγκεκριμένη κατάσταση των ατόμων με αναπηρία». Ως εκ τούτου το Φόρουμ ζήτησε να κάνει μία παρουσίαση στο Ευρωπαϊκό Συμβούλιο σχετικά με τις επιπτώσεις της οικονομικής κρίσης. Ο κ. Van Rompuy δήλωσε επίσης, «Μια κοινωνική διέξοδος από την κρίση είναι εφικτή».

Η Αντιπρόεδρος της Ευρωπαϊκής Επιτροπής Viviane Reding επανέλαβε τη δέσμευσή της για μια ισχυρή ευρωπαϊκή πράξη προσβασιμότητας, η οποία αποτελεί μέρος της Ευρωπαϊκής Στρατηγικής για την Αναπηρία.

Το EDF χαιρετίζει το επόμενο ραντεβού που δόθηκε από τον Πρόεδρο Barroso ώστε να συγκεντρωθούν και πάλι οι ηγέτες της ΕΕ και οι επικεφαλές του αναπηρικού κινήματος σε δύο χρόνια για να ελέγξουν τα αποτελέσματα της προόδου. Εκ μέρους των τριών Προέδρων των θεσμικών οργάνων της ΕΕ, ο Jose Manuel Barroso δήλωσε ότι «Το Ευρωπαϊκό Φόρουμ Ατόμων με Αναπηρία είναι ο κύριος συνομιλητής της Ευρώπης για θέματα αναπηρίας».

Ανοιχτή επιστολή Ε.Σ.Α.μεΑ. στον Πρωθυπουργό

Με ανοιχτή επιστολή της στον Πρωθυπουργό Λ. Παπαδήμο, η Ε.Σ.Α.μεΑ. ζήτησε συγκεκριμένο σχέδιο για την προστασία των ατόμων με αναπηρία και των οικογενειών τους από την ανεργία, τη φτώχεια και τον κοινωνικό αποκλεισμό, κατά τη διάρκεια των προγραμματικών του δηλώσεων.

Προτάσεις για τη λειτουργία του ΚΕΠΑ - «Στοπ» στην ταλαιπωρία

Τις προτάσεις της για τη σωστή λειτουργία του ΚΕΠΑ κοινοποίησε στον Υπουργό Εργασίας Γ. Κουτρομάνη η Ε.Σ.Α.μεΑ., έτσι ώστε να λάβει επιτέλους τέλος η απίστευτη ταλαιπωρία των ατόμων με αναπηρία και να ελαφρυνθεί το δυσβάστακτο οικονομικό κόστος που έχουν αναλάβει.

Μεταξύ των μεγάλων προβλημάτων που επισημαίνει η Συνομοσπονδία τους 2 μήνες της λειτουργίας του νέου συστήματος είναι η έλλειψη Διευθύνσεων ΚΕΠΑ σε μεγάλες Περιφέρειες της χώρας καθώς και στα νησιά. Επίσης, τονίζει ότι ασάφεια και κακή πληροφόρηση έχει οδηγήσει σε υπερφόρτωση του συστήματος πιστοποίησης της αναπηρίας, αφού δεν έχει εκδοθεί διευκρινιστική εγκύκλιος σύμφωνα με την οποία θα γίνεται σαφές ότι έχουν ισχύ γνωματεύσεις που έχουν ήδη εκδοθεί από τις Υγειονομικές Επιτροπές του προηγούμενου συστήματος και έχουν την ένδειξη επ' αόριστον ή χρονικά δεν έχουν λήξει ακόμη.

Τέλος, το αναπηρικό κίνημα επισημαίνει ως απαράδεκτο το γεγονός ότι οι αιτούντες την πιστοποίηση της αναπηρίας τους και αξιολόγηση του ποσοστού αναπηρίας τους, δηλαδή άτομα που ζουν με πενιχρά έως και μηδαμινά εισοδήματα, θα καταβάλλουν το εξωφρενικό για την παρούσα οικονομική περίοδο ποσό των 46,16 ευρώ.

Διαπιστώσεις και προτάσεις για τον Ε.Ο.Π.Υ.Υ - Όχι στη μείωση των δαπανών για την υγεία

Η Ε.Σ.Α.μεΑ. κατέθεσε στον Υπουργό Εργασίας Γ. Κουτρομάνη τη θέση σχετικά με τον ενιαίο Κανονισμό Παροχών του Εθνικού Οργανισμού Παροχής Υπηρεσιών Υγείας (Ε.Ο.Π.Υ.Υ.), ο οποίος δεν επιτρέπεται να χρησιμοποιηθεί ως εργαλείο μείωσης των δαπανών για την υγεία. Το αναπηρικό κίνημα υπερασπίζεται τις προσπάθειες για την περικοπή δαπανών που προέρχονται από την ανεξέλεγκτη συνταγογράφηση ή από ένα αδιαφανές σύστημα προμηθειών. Όμως απαιτεί ο Κανονισμός αυτός να καταστεί δίκαιος και να παρέχει όλα τα αγαθά και τις υπηρεσίες που χρειάζονται τα άτομα με αναπηρία και οι χρόνια πάσχοντες για μια αξιοπρεπή ζωή, με τη λήψη κατάλληλων ελεγκτικών μέτρων για την αποφυγή οποιονδήποτε καταχρήσεων, που τελικά βλάπτουν τους έχοντες πραγματική ανάγκη (βλ. στήλη ΑΝΑΛΥΣΗ παρόντος τεύχους).

Καταβάλλεται, τελικά, όλο το προνοιακό επίδομα

Μετά από τις συντονισμένες ενέργειες και πιέσεις του οργανωμένου αναπηρικού κινήματος, το Υπουργείο Εσωτερικών εξέδωσε νέα απόφαση στις 10 Νοεμβρίου 2011, σύμφωνα με την οποία πιστώνονται οι Δήμοι και με τα υπόλοιπα χρήματα που απαιτούνταν για να δώσουν τα προνοιακά επίδομα στους δικαιούχους. Υπενθυμίζεται ότι στις αρχές του μήνα το Υπουργείο Εσωτερικών είχε ανακοινώσει ότι θα πιστώσει τους Δήμους με μόλις το 40% του ποσού. Η Ε.Σ.Α.μεΑ. αισθάνεται δικαίωση μετά από αυτή την απόφαση, διαμνηνύει όμως προς πάσα κατεύθυνση ότι, μαζί με τους φορείς - μέλη της, δεν θα επιτρέψει να συμβεί ξανά τέτοιο γεγονός. Δεν μπορεί η επίσημη Πολιτεία να καθυστερεί ούτε μία ημέρα το επίδομα από την αναπηρική οικογένεια και τις ευπαθείς ομάδες, εν μέσω της πιο σκληρής οικονομικής περιόδου, όπου το επίδομα είναι για τη μεγάλη πλειοψηφία το μοναδικό εισόδημα!

Να μην επανέλθουν οι αδικίες στα βασικά ορθοπεδικά μέσα

Η Ε.Σ.Α.μεΑ. κατέθεσε στον Υπουργό Εργασίας τις προτάσεις της επί του Παραρτήματος του άρθρου 15 «Πρόσθετη περίθαλψη και θεραπευτικά μέσα» του ενιαίου Κανονισμού Παροχών Υγείας, διαπιστώνοντας ότι αποτελεί πιστό αντίγραφο των δυσμενών ρυθμίσεων της πολυσυζητημένης εγκυκλίου με αριθ. 37 του ΙΚΑ, που ξεσήκωσε θύελλα αντιδράσεων τρεις μήνες πριν στον αναπηρικό χώρο, με αποκορύφωμα την κατάληψη των γραφείων της Διοίκησης του ΙΚΑ. Υπενθυμίζεται ότι η εγκύκλιος 37 ανεστάλη για βασικά ορθοπεδικά τεχνικά μέσα, τα οποία τέθηκαν προς εξέταση σε Ειδική Επιτροπή που συγκροτήθηκε στο ΙΚΑ, με τη συμμετοχή εκπροσώπου της Ε.Σ.Α.μεΑ. Η Ε.Σ.Α.μεΑ. ζητά τη διαφύλαξη των αρχών διαφάνειας ποιότητας των χορηγούμενων ειδών από το ΙΚΑ. Ζητά δε συνάντηση με την ηγεσία του Υπουργείου άμεσα, ώστε οι προτάσεις της να παρουσιαστούν αναλυτικότερα.

Οριστική λύση στο θέμα της συνταξιοδότησης των γονέων/συζύγων ΑμεΑ

Με επιστολή της στον υπουργό Εργασίας Γ. Κουτρουμάνη η Ε.Σ.Α.μεΑ. υπενθυμίζει τις δεσμεύσεις του υπουργού για την επίλυση του σοβαρού ζητήματος της συνταξιοδότησης των γονέων/συζύγων ΑμεΑ, με τις οποίες και βάσει αυτών τα Άτομα με Αναπηρία ακόμη περιμένουν την κατάθεση τροποποιητικής διάταξης με την οποία οι αιτήσεις συνταξιοδότησης που είχαν κατατεθεί πριν τη δημοσίευση του ν. 3996/2011 θα εξεταστούν με το θεσμικό πλαίσιο που ίσχυε κατά την κατάθεση των αιτήσεων.

Σε όλο το χρονικό διάστημα αναμονής της υλοποίησης των παραπάνω δεσμεύσεων, τα ασφαλιστικά ταμεία προχωρούν στην έκδοση οριστικών αποφάσεων συνταξιοδότησης σύμφωνα με τους όρους και τις προϋποθέσεις που ορίζονται με το νέο θεσμικό πλαίσιο. Αυτό σημαίνει ότι πολλή αιτήσεις συνταξιοδότησης, που είχαν κατατεθεί βάσει των όρων και προϋποθέσεων της προηγούμενης νομοθεσίας, απορρίπτονται. Σε αυτές τις περιπτώσεις τα ταμεία ζητούν από τους αιτούντες οι οποίοι προφανώς λάμβαναν μέρος της σύνταξης όλο το προηγούμενο διάστημα, να επιστραφούν πίσω αυτά τα ποσά.

Η Συνομοσπονδία ζητά άμεση έκδοση εγκυκλίου που θα ρυθμίζει τα ανωτέρω θέματα ώστε να μην βρεθούν σε πλήρη αδιέξοδο οι οικογένειες των ατόμων με βαριές και πολλαπλές αναπηρίες.

Να ανασταλεί η ισχύς του Κανονισμού Παροχών του Ε.Ο.Π.Υ.Υ.

Την αναστολή ισχύος της Κοινής Υπουργικής Απόφασης (ΚΥΑ) με την οποία καθορίζεται ο ενιαίος Κανονισμός Παροχών του Ε.Ο.Π.Υ.Υ. ζητά με επιστολή της προς τον υπουργό Εργασίας Γ. Κουτρουμάνη η Ε.Σ.Α.μεΑ. Η ανωτέρα ΚΥΑ στάλθηκε προς δημοσίευση πριν ακόμα ολοκληρωθούν οι εργασίες του Δ.Σ. του ΕΟΠΥΥ επί αυτού του Κανονισμού (βλ. στήλη ΑΝΑΛΥΣΗ παρόντος τεύχους).

Τέρμα στον εμπαιγμό, άμεσος διορισμός των επιτυχόντων του ν.2643!

Με επιστολή της στις 2 Νοεμβρίου 2011, η Ε.Σ.Α.μεΑ. ζήτησε από το Υπουργείο Διοικητικής Μεταρρύθμισης να ενεργήσει ώστε να διοριστούν επιτέλους τα άτομα με αναπηρία που είχαν επιτύχει στην προκήρυξη του ν.2643/98, του σχεδόν μοναδικού νόμου για την εργασία των αναπήρων στην Ελλάδα. Η Συνομοσπονδία αναγκάστηκε να επανέλθει, μόλις 2 ημέρες μετά!

Στις 4 Νοεμβρίου 2011 δημοσιεύτηκε η Υπουργική Απόφαση με θέμα «Κατανομή προσωπικού στο Υπουργείο Οικονομικών έτους 2012». Με αυτή την απόφαση κατανέμονται οι διοριστέοι του έτους 2012 για το Υπουργείο Οικονομικών, οι οποίοι ανέρχονται σε 584 άτομα Πανεπιστημιακής Εκπαίδευσης (Π.Ε.). Στους ανωτέρω διοριστέους, των οποίων ο διορισμός θα υλοποιηθεί μετά την 1-1-2012, δεν συμπεριλαμβάνονται τα άτομα που έχουν λάβει εδώ και μήνες τις αποφάσεις τοποθέτησής τους σε θέσεις του Υπουργείου Οικονομικών (Εφορίες) από τις Επιτροπές του άρθρου 9 του ν. 2643/96, της πολυσυζητημένης προκήρυξης του έτους 2008, οι οποίοι περιμένουν να ενταχθούν σε μια θέση εργασίας επί σειρά ετών!

Οι προτάσεις του αναπηρικού κινήματος για τον κρατικό προϋπολογισμό 2012

Με επιστολή της στον Πρόεδρο και στα μέλη της Βουλής των Ελλήνων, η Ε.Σ.Α.μεΑ. κατέθεσε τις προτάσεις της εν' όψει της συζήτησης του Κρατικού Προϋπολογισμού του 2012. Οι μειώσεις των κοινωνικών δαπανών που δρομολογούνται οδηγούν στην απόλυτη φτώχεια τα άτομα με αναπηρία και τις οικογένειές τους. Κατά την ανάγνωση του Προϋπολογισμού φαίνεται ότι στόχος είναι η μείωση των νοσοκομειακών δαπανών. Το ζητούμενο είναι μέσω ποιων μέτρων θα επέλθει αυτή η μείωση; Διότι, εάν επέλθει μέσω της εξυγίανσης του συστήματος προμηθειών θα είναι κέρδος για όλη την κοινωνία. Εάν, όμως, επέλθει από τη μείωση των δικαιούχων απόρων, με οριζόντιο και άκρικο τρόπο, τότε δεν μιλάμε για κέρδος αλλά για κοινωνικό έγκλημα.

Εάν ο Κρατικός Προϋπολογισμός προβεί σε μειώσεις των κοινωνικών δαπανών (προνοιακών, ασφαλιστικών κ.λπ.), συμπεριλαμβανομένων των δαπανών για την εκπαίδευση, για τη χρηματοδότηση των Προγραμμάτων Διερμηνείας Ελληνικής Νοηματικής Γλώσσας των Κωφών, για τη χρηματοδότηση του Κατασκηνωτικού Προγράμματος της Π.Ο.Σ.Γ.Κ.Α.μεΑ., τότε η αναπηρική οικογένεια στήνεται στο απόσπασμα με την υπογραφή του Ελληνικού Κοινοβουλίου. Εάν στον Προϋπολογισμό του 2012 δεν προβληθούν μέτρα που θα θωρακίσουν τα άτομα με αναπηρία και τις οικογένειές τους από μέτρα μείωσης των ήδη πενιχρών εισοδημάτων τους, εάν δεν διατηρηθούν έστω αυτές οι ελάχιστες υποχρηματοδοτούμενες κοινωνικές πολιτικές που λαμβάνονταν τα προηγούμενα χρόνια, τότε θα έχει συντελεστεί το μεγαλύτερο έγκλημα στην ιστορία της χώρας.

Το Πολινομοσχέδιο του Υπουργείου Οικονομικών οδηγεί σε εξαθλίωση τα ΑμεΑ και τις οικογένειές τους

Ο Πρόεδρος της Ε.Σ.Α.μεΑ κ. Ι. Βαρδακάνης παραστάθηκε στην κοινή συνεδρίαση των Διαρκών Επιτροπών Οικονομικών και Δημοσίας Διοίκησης στις 12 Οκτωβρίου 2011 και κατέθεσε αναλυτικά τις προτάσεις της Συνομοσπονδίας επί του Πολινομοσχεδίου του Υπουργείου Οικονομικών που περιείχε σημαντικές συνταξιοδοτικές, εργασιακές και φορολογικές διατάξεις.

Επιστολή στον Υπουργό Ευ. Βενιζέλο για το ειδικό τέλος ακινήτων

Η τελευταία εγκύκλιος του Υπουργείου Οικονομικών με θέμα: Παροχή οδηγιών και διευκρινίσεων για την εφαρμογή του έκτακτου ειδικού τέλους ακινήτων (Ε.Ε.Τ.Η.Δ.Ε.) αποτελεί θετική εξέλιξη από τη στιγμή που στο μέτρο του μειωμένου κοινωνικού συντελεστή εντάσσει όλα τα άτομα με ποσοστό αναπηρίας από 80% και άνω ανεξαρτήτως κατηγορίας.

Θετικά κρίνεται και η αναφορά συγκεκριμένων κατηγοριών αναπηρίας όπως είναι η νοτική αναπηρία, αυτισμός, εγκεφαλική παρά-

λυση, σύνδρομο down. Η σύνδεση όμως αυτών των κατηγοριών αναπηρίας με το ποσοστό αναπηρίας 80% και άνω, ουσιαστικά περιορίζει τον αριθμό των δικαιούχων, αφού είναι γνωστό ότι η πλειονότητα των ατόμων που ανήκουν σε αυτές τις κατηγορίες αναπηρίας καθώς και τα περιστατικά εγκεφαλικής παράλυσης που επιφέρουν σπαστική παράλυση είναι είθισται από τις Υγειονομικές Επιτροπές να λαμβάνουν ποσοστό αναπηρίας 67% και άνω. Πάγιο αίτημα της Ε.Σ.Α.μεΑ. είναι η ένταξη όλων των ατόμων με ποσοστό αναπηρίας 67% και άνω στην παραπάνω ρύθμιση.

Αγώνας διαρκείας μέχρι την αναστολή του νέου ΚΕΒΑ - Προκρούστη!

Με επιστολή της στον Υπουργό Εργασίας Γ. Κουτρουμάνη η Ε.Σ.Α.μεΑ. δηλώνει ότι σταματά να μετέχει σε οποιαδήποτε συζήτηση που γίνεται στο Υπουργείο σχετική με τον Ενιαίο Κανονισμό Πιστοποίησης Αναπηρίας, ο οποίος είναι ο Προκρούστης της αναπηρίας και όλων των προνοιακών κοινωνικών παροχών!

Το αναπηρικό κίνημα καταγγέλλει αυτό τον Κανονισμό που βρήκε από αντιφάσεις, λάθη και αντιεπισημονικές ορολογίες και δεν είναι μέτρο πιστοποίησης της αναπηρίας, αλλά ψυχρό και ανάληγτο μέτρο, που μόνο σκοπό έχει να σφαγιάσει τα άτομα με αναπηρία. Θα αποτελέσει τον Προκρούστη οποιονδήποτε κοινωνικών - προνοιακών παροχών έχουν διασωθεί μέχρι σήμερα από τη λιαίλαπα της οικονομικής κρίσης, για την οποία οι μόνοι που δεν ευθύνονται είναι τα άτομα με αναπηρία. Η αναπηρική οικογένεια δεν μπορεί να δεχτεί έναν Κανονισμό που απειλεί την ίδια την ύπαρξη της. Είναι φανερό ότι ο Κανονισμός αυτός αποτελεί μόνο ένα ψυχρό δημοσιονομικό εργαλείο περικοπής ή κατάργησης παροχών απαραίτητων για την επιβίωση των ατόμων με αναπηρία.

Τα άτομα με αναπηρία και οι οικογένειές τους δεν έχουν πλέον άλλο δρόμο παρά μόνο των δρόμο των καθημερινών αγωνιστικών διεκδικήσεων σε Αθήνα, Θεσσαλονίκη, σε κάθε πόλη της χώρας, σε κάθε Κέντρο Πιστοποίησης της Αναπηρίας όπου και αν βρίσκεται αυτό, μέχρι να ανασταλεί ο Κανονισμός.

ΨΗΦΙΣΜΑ ΓΙΑ ΤΙΣ ΓΕΡΜΑΝΙΚΕΣ ΑΠΟΖΗΜΙΩΣΕΙΣ ΤΩΝ ΘΥΜΑΤΩΝ ΑΠΟ ΤΑ ΣΤΡΑΤΕΥΜΑΤΑ ΤΗΣ ΚΑΤΟΧΗΣ

Η Εκτελεστική Γραμματεία της Εθνικής Συνομοσπονδίας Ατόμων με Αναπηρία (Ε.Σ.Α.μεΑ.) σε συνεδρίασή της, εξέδωσε ομόφωνα το παρακάτω Ψήφισμα:

Υποστηρίζει τα δίκαια αιτήματα του «Εθνικού Συμβουλίου διεκδίκησης των οφειλών της Γερμανίας προς την Ελλάδα» και ζητά από την ελληνική κυβέρνηση να προωθήσει και να διεκδικήσει:

- την επιστροφή του κατοχικού δανείου που οι δυνάμεις κατοχής υποχρέωσαν τη χώρα μας να τους παράσχει, πέραν των εξόδων συντήρησης των κατοχικών στρατευμάτων,
- τις Γερμανικές επανορθώσεις που μας επιδίκασε η Διεθνής Διάσκεψη Ειρήνης των Παρισίων (1946) για τις καταστροφές που μας προξένησαν τα ναζιστικά στρατεύματα στην υποδομή της χώρας μας,
- την επιστροφή των αρχαιολογικών θησαυρών που αφείρεσαν τα γερμανικά στρατεύματα κατοχής από τα μουσεία μας και τους αρχαιολογικούς χώρους,
- τις γερμανικές αποζημιώσεις, δηλαδή τις αποζημιώσεις προς τα θύματα της θηριωδίας των ναζιστικών στρατευμάτων κατοχής σε βάρος των κατοίκων εκατό (100) περίπου ολοκαυτωμάτων πόλεων και χωριών, αλλά και γενικότερα σε βάρος του άμαχου πληθυσμού,
- το ποσό της επιστροφής του κατοχικού δανείου και των Γερμανικών επανορθώσεων να διατεθεί κατά προτεραιότητα για την υποστήριξη του συστήματος ΠΡΟΝΟΙΑΣ για τα Άτομα με Αναπηρία, τη δημόσια ΥΓΕΙΑ και τη δημόσια ΠΑΙΔΕΙΑ.

Για την Εκτελεστική Γραμματεία

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ
Ι. ΒΑΡΔΑΚΑΣΤΑΝΗΣ

Ο ΓΕΝ. ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ
Χ. ΝΑΣΤΑΣ

ΕΘΝΙΚΗ ΣΥΝΟΜΟΣΠΟΝΔΙΑ ΑΤΟΜΩΝ ΜΕ ΑΝΑΠΗΡΙΑ
Ελ. Βενιζέλου 236, 163 41 Ηλιούπολη, Αθήνα
Τηλ. 210 - 9949837 • Fax: 210 - 5238967
e-mail: esaea@otenet.gr • <http://www.esaea.gr>